

AUGUSTUS 1999 JAARGANG 24 NUMMER 2

ARGUS

DE STEM VAN SPRAKELOZE WILDE DIEREN

COLOFON

ISSN 0166-5073

Argus is het kwartaal tijdschrift van De Faunabescherming, Amsteldijk-Noord 135, 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98. Argus wordt toegestuurd aan donateurs die minstens fl. 30,- per jaar betalen via Postbanknummer 3522188 te 's-Graveland. Sympathisanten betalen minstens fl. 10,- per jaar en ontvangen jaarlijks de Fauna-Nieuwsbrief. Indien u de De Faunabescherming testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Redactie

Gerard Ellenbroek, Bob Hagen, Pauline de Jong, Harm Niesen, Norman van Swelm, Catalijne Verhoeven en Harry Voss.

Redactieadres

Gerard Ellenbroek, Ratelaar 47, 7322 GM Apeldoorn, Telefoon (055) 360 43 35, Telefax (055) 360 43 36

Fotoredactie

Rob Busser, Berkelsingel 5, 7201 BK Zutphen, Telefoon (0575) 51 54 62, Telefax (0575) 54 61 43

Vormgeving

studio RB Vormgevers, Zutphen.

Druk

Veldhuis, Raalte

Donateursadministratie

Postbus 150, 6870 AD Renkum

Doelstelling

De Faunabescherming is een landelijke organisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeleid. De Faunabescherming tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van milieuvriendelijke beheersmaatregelen, het stimuleren van onderzoek en het bekend maken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Bestuur

I. v.d. Abeele, R. Boeve-Bant, M.C.J. Bouterse, R. Busser, G.A. Ellenbroek, A. Hertsenbergh, A.P. de Jong, N. Koffeman, H.H. Niesen, H. Pluijmakers, J. Poeder, R. Stockmann, S.H.D. Voss,

Adviseur

G. Udo

Secretariaat

Mw. A. P. de Jong, Amsteldijk-Noord 135, 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98, Telefax (020) 647 37 00, E-mail: faunabescherming@vva.nl

Penningmeester

Mw. R. Boeve-Bant, Bergsepad 6, 1244 PS Ankeveen, Telefoon (0294) 25 13 19

Knipselkrant

Zes keer per jaar verschijnt de Fauna-Knipselkrant, een bloemlezing van de in de Nederlandse pers verschenen artikelen over jacht en faunabeleid. U kunt zich abonneren door overmaking van fl. 15,- per jaar op Postbanknummer 116072 ten name van: donateursadministratie De Faunabescherming te Renkum, onder vermelding van 'Knipselkrant'. Voor de krant bestemde knipsels kunnen worden gestuurd naar: Fauna-Knipselarchief, Olieslagershorst 103, 7328 NM Apeldoorn.

INHOUD

3 Harm Niesen: Uitstervend Over het uitsterven en het beschermen van bedreigde diersoorten en het uitzetten van (uitgestorven) diersoorten in Nederland.

6 Clovis Cnoop Koopmans & Pauline de Jong: De Flora- en faunawet: Enige kritische opmerkingen over de uitvoering Beschouwing van de voorstellen voor Algemene Maatregelen van Bestuur waarin de details van de Flora- en faunawet moeten worden geregeld.

8 Rudie Kagie: 'Bromsnor' versus 'dierenvriend' Verhaal over hoe vriendjespolitiek en kleingeestig provincialisme kan leiden tot een jarenlange strijd om iemands naam na een valse aanklacht weer 'gezuiverd' te krijgen.

11 Jachtkermis Foto-reportage van de anti-jachtdemonstratie van de SP-jongeren en een impressie van de jachtreisstands op de twaalfde Game Fair.

12 Niko Koffeman: Hof jacht, bel voor de laatste ronde? Recapitulatie van de gebeurtenissen rond de hofjacht in de afgelopen jaren.

15 Pauline de Jong: Rapen van eieren op Terschelling De Faunabescherming bestrijdt met succes de vergunning voor het rapen van meeuwe-eieren door Staatsbosbeheer.

16 Niko Koffeman: Melding fazanterieën De Faunabescherming verzamelt informatie over illegale praktijken rond de fokkerij en het uitzetten van fazanten voor de jacht.

18 Pauline de Jong: Piraterij van kokkelvisserij Over de desastreuze gevolgen van leegroef van schelpenbanken door de beroepsvisserij.

19 Gerard Ellenbroek: Beterschap Over de nieuwe tournee van jager / zanger Bennie Jolink.

20 Boerenbedrog Vaste rubriek over corruptie, vriendjespolitiek en incompetentie in de wereld van landbouw en natuurbeheer.

21 De buit van vos(s) Vaste rubriek.

22 Bob Hagen: De schijnheilige naamsverandering De steeds kwader wordende reuk van de woorden jacht en jagers noopt de jagers zelfs de naam van hun vereniging te veranderen.

23 Gerard Ellenbroek: De grootste potentiële vriend column.

24 Geurt Besselink: Kappen

Foto omslag

Hamster (foto: KINA/Dick Klees) zie ook pagina 3 t/m 5.

UITSTERVEND

Er wordt de laatste jaren heel wat uitgestorven in Nederland. Het begint de vorm van een ware epidemie aan te nemen. Daar moet iets achter zitten. Natuurlijk, ons land wordt voller en voller, de agrarische gebieden worden steeds natuur-onvriendelijker beheerd en veel natuurgebieden verdienen die naam nauwelijks meer. Maar dat verschijnsel doet zich al de hele eeuw voor en kan dus geen verklaring zijn voor de plotselinge aandacht in de media. Nog niet zo lang geleden was 'natuur' iets, waarvoor maar een klein en tamelijk wereldvreemd deel van de bevolking zich interesseerde. Iemand die in het openbaar met een verrekijker om z'n nek liep was verdacht. Nu heeft vrijwel ieder gezin een kijker en een vogelboek. De natuurrecreatie heeft massale vormen aangenomen. In de eerste jaren van zijn bestaan was de Knardijk in Flevoland het domein van enkele fanatieke vogelaars. Nu is er op sommige dagen bijna geen doorkomen meer aan en staan de recreanten in de rij voor een koele versnapering. Dat heeft een omslag in het denken en doen over de natuur tot gevolg gehad. Het eerst, jaren geleden al, bij de grote landelijke natuurbeschermingsorganisaties. Van beschermers van een enkele, bijna verdwenen soort in een zorgvuldig bewaakt en afgesloten reservaat veranderden zij in geldverzamelaars. Aan die anderhalve natuurfreak uit de vijftiger jaren viel geen rooie cent te verdienen. Bij de grote massa, niet zo deskundig, maar gemakkelijker te bespelen, valt heel wat te halen. Mits je het pakkend weet te brengen natuurlijk,

met een onooglijk plantje verdien je het niet. Nu zijn er in ons land niet zo heel veel diersoorten, die in aanmerking komen om tot nationaal troeteldier uitgeroepen te worden. Echte panda's hebben we niet. Het wordt dus behelpen. Opvallend genoeg werden bijna alle dieren waar nu zo veel aandacht en geld aan gespendeerd wordt, nog niet zo lang geleden schadelijk geacht en intensief bestreden. Misschien speelt op de achtergrond daarom wel een licht schuldgevoel tegenover die soorten mee. Laten we de lotgevallen van onze troeteldieren maar eens bekijken. Maar eerst twee andere onderwerpen: waarom maken we ons als Fauna-bescherming zo druk over deze - toch goedbedoelde - activiteiten en welke eisen behoren er gesteld te worden, vóórdat er tot het uitzetten van dieren wordt overgegaan. Om met het eerste te beginnen: wij zijn tenslotte méér dan alleen maar een anti-jachtclub. Met een verwijzing naar de kop van deze stukjes: wij zijn tegen alle vormen van overbodig ingrijpen in natuurlijke processen. Bijna steeds blijkt bij nadere beschouwing niet 'de natuur', maar eigenbelang of hobbyisme de werkelijke drijfveer te zijn. De internationale natuurbeschermingsorganisatie IUCN heeft daarom een aantal tamelijk voor de hand liggende eisen geformuleerd voor de omstandigheden, waaronder een diersoort in een gebied mag worden geïntroduceerd. De diersoort moet in het verleden in het gebied geleefd hebben en daar nu definitief verdwenen zijn. Het moet bovendien onmogelijk worden geacht,

De bever (foto: Geurt Besselink).

Jonge raaf (foto: IBN/DLO).

dat de soort op eigen kracht terugkeert. Belangrijk is ook, dat de oorzaak van het verdwijnen van de soort bekend is en dat die oorzaak nu definitief is weggenomen. En tenslotte moeten de uitgezette dieren tot dezelfde biologische ondersoort behoren en dus liefst zo dicht mogelijk uit de buurt komen. Hoe eenvoudig de eisen ook klinken, er zitten heel wat haken en ogen aan. Moeten we in ons land elanden uitzetten omdat die duizenden jaren geleden bij ons voorkwamen? Tijdens of vlak na de ijstijd liepen er vast ook wel rendieren rond. Hoe groot moet het gebied zijn waaruit de diersoort verdwenen is? We komen nog uitgebreid terug op de

Limburgse hamsters, maar kan je spreken van 'uitsterven' als ze uit een klein stukje Limburg verdwenen zijn en vlak over de grens nog wel voorkomen? De term 'uitsterven' wordt steeds vaker misbruikt. Een uitgestorven dier komt op deze aardbol toch niet meer voor? Plaatselijk uitsterven is een opzettelijk misleidend begrip, bedoeld om het publiek te manipuleren. Sinds een aantal jaren komen huismussen bij ons alleen nog maar in de voortuin voor, zijn ze in de achtertuin nu uitgestorven? Als we nu achtereenvolgens een tiental zoogdieren en vogels de revue laten passeren, valt één ding onmiddellijk op. Alleen bever en raaf voldoen rede-

*Zeehond en ooievaar
(foto's: Geurt Besselink).*

De otter (foto: Karin Bavinck).

lijk aan de eisen van het IUCN, de rest komt niet in de buurt. Het begon allemaal met de zeehond en de ooievaar. Ze hebben nogal wat gemeen: ze zien er beiden zeer vriendelijk uit en doen - nu - niemand kwaad. Beiden waren ook nog niet uitgestorven. Maar er zijn ook verschillen. De zeehond verdween door twee bekende oorzaken, vergiftiging door bestrijdingsmiddelen en door jacht. Tot 1967 hadden we in ons land een professionele zeehondenjager! Nu de oorzaken van het verdwijnen van de zeehond vrijwel zijn opgeheven, is uitzetten vanuit ecologische overwegingen niet meer nodig. In Denemarken worden 'hul-ers' niet meer opgevangen, in Nederland zijn de meeste mensen kennelijk nog niet zo ver. De echte oorzaak van de achteruitgang van de ooievaar is niet duidelijk vastgesteld. De soort liep al sterk in aantal terug vóór het massale gebruik van bestrijdingsmiddelen en in andere delen van Europa doet hij het helemaal niet slecht. Verder waren de uitgezette vogels afkomstig uit Marokko en dat betekent dat ze niet goed weten wat ze 's winters horen te doen. Echt wilde broedparen hebben we in ons land inmiddels niet meer, ondanks of dankzij de project-ooievaars, dat zullen we nooit weten. De nu weer aanwezige flinke aantallen doen veel natuurliefhebbers toch bedenkelijk kijken, het blijft nepnatuur. In 1918 broedden er voor het laatst echte wilde raven in ons land, dankzij de jagers waren ze daarna snel uit ons land verdwenen. Omdat ze overall in Europa achteruit gingen en het niet zulke trekvogels zijn, was hernieuwde zelfstandige vestiging uitgesloten. De herintroductie in de zestiger jaren heeft geleid tot een grote vaste populatie op

de Veluwe. Herintroductie in andere gebieden, zoals de duinen, heeft geen blijvende vestiging van de raaf opgeleverd. Ook bij de bever is jacht ongetwijfeld de belangrijkste oorzaak van zijn verdwijnen geweest. Zonder die bedreiging moet de soort toch een redelijke kans maken. Probleem was wel, dat de bever al honderd jaar eerder dan de raaf verdween en dat er van zijn habitat inmiddels niet veel meer over was. De herintroductie ging dan ook niet van een leien dakje, veel dieren - veel meer dan de meeste mensen denken - kwamen dan ook om het leven. Maar ze lijken het definitief te redden. Geïnspireerd door het succes van raaf en bever was het nu de beurt aan de otter. Ook een leuk dier voor het grote publiek en sterk bedreigd door jacht en watervervuiling. Maar hij moest natuurlijk wel eerst nog even uitsterven. Maar gelukkig werden we op onze wenken bediend. Op 14 september 1988 werd de laatste otter in Friesland doodgereden. De laatste? Welke zichzelf respecterende veldbioloog zou zoiets met zekerheid durven beweren? Waarnemingen die daarna - jaarlijks, bijvoorbeeld in Limburg - worden gedaan, worden systematisch doodgezwegen of afgedaan als 'zwervers'. Is dat een speciale, minderwaardige ondersoort of zo? Otters zijn nu eenmaal echte zwervers. De mensen van de Stichting Otterstation Nederland blijken dat niet zo op prijs te stellen van hun troeteldier: zij willen nota bene voorkomen dat de otter zijn leefgebied op eigen houtje gaat uitbreiden! We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de otter vooral 'uitgestorven' moet blijven om het grote geld los te kunnen krijgen. Het otterproject kost miljoenen en daarbij kan men eigenwijze wilde dieren,

die zich mogelijk op heel andere plaatsen vestigen dan in de met duur geld speciaal ingerichte gebieden, niet gebruiken. Als we de IUCN regels aanhouden is het hele otterproject op z'n minst voorbarig. Procesbeheer, gebieden wat meer geschikt maken voor otters, prima. Als het gebied geschikt is zullen ze er ooit wel komen. Het verhaal van de zeearend is ook uitgebreid in de publiciteit geweest. Wij hebben bezwaar gemaakt tegen het uitzetten van deze roofvogels, omdat werkelijk aan géén van de eisen van de IUCN was voldaan. Integendeel, het staat niet eens vast dat ze hier ooit gebroed hebben. Jonge vogels en zelfs volwassenen, komen in toenemende mate bij ons overwinteren en elk jaar komen de broedgevallen in Duitsland dichterbij. Maar helaas, tot in hoogste instantie hebben we de strijd verloren. De Raad van State oordeelde, dat de minister van LNV in redelijkheid tot de conclusie had *kunnen* komen, dat het verlenen van de vergunning tot uitzetten terecht was. Wij blijven echter hopen, dat het er in de praktijk nooit van zal komen. Het Wereldnatuurfonds Nederland geeft toe, dat ze wel heel snel dichterbij komen en is naar wij hopen, toch wel onder de indruk van de tegenstand tegen het project. Veel indruk heeft ongetwijfeld ook de brandbrief van Dr. B. Helander, de coördinator van de Europese Zeearend Groep, aan WWF en WNF gemaakt. Hij oordeelt dat het project om biologische redenen volstrekt onacceptabel is. Vijftig zeearenden van onbekende oorsprong kweken en uitzetten is praktisch onmogelijk en een genetische ramp. Veel opwindend en hilariteit ontstond dit voorjaar over de hamster. Sorry, de korenwolf. Want

Zeearend (foto: Geurt Besselink).

sinds wolven van levensgevaarlijke monsters tot lieve dieren zijn geëvolueerd, is die naam publicitair natuurlijk véél aantrekkelijker. 'Uitgestorven' in een minuscuul stukje Limburg. Mensen van onbesproken gedrag zetten hun reputatie op het spel op gezag van de enkele bewering van een groep mensen, die zich met bomen en dassen schijnt bezig te houden. De mening van plaatselijke deskundigen, al jaren actief met het inventariseren van de hamster, werd als onbewezen kletspraat afgedaan. Kennelijk zonder te rade te gaan bij deskundigen of provincie, gaf staatssecretaris Faber vergunning de 'laatste drie' hamsters te vangen! Wat daarmee beoogd zou kunnen worden is volstrekt onduidelijk. Of er zijn er echt niet

Hamster (foto: KINA/Dick Klees).

meer dan die drie en dan is dat veel te weinig om een fokprogramma mee op te zetten. Als ze dan toch uit het buitenland aangevoerd zouden moeten worden kunnen die 'laatste drie' beter met rust worden gelaten. Of de plaatselijke deskundigen hebben gelijk en er zijn er nog meer. Dan is het wegvangen van die drie een schandalige aanslag op de populatie. Het vervolg is lachwekkend en treurig tegelijk. De drie hamsters voldoen niet aan het stereotipe gedrag van knaagdieren en willen zich maar niet voortplanten. Wellicht is het mannetje homoseksueel? Nog opvallender is dat het Bureau Natuurbalans, dat naar verluidt zeer goede betrekkingen onderhoudt met de liefhebbers van dassen en bomen, van ministerie en provincie de opdracht heeft gekregen om à raison van fl. 100.000,- de hamsters te gaan inventariseren. Wat is dat nu? Een ton uitgeven om te gaan zoeken naar hamsters, waarvan je zeker weet dat ze er niet meer zijn? Wie of wat wordt er hier nu in de maling genomen? De commercie heeft het in het natuurbeheer voor het zeggen gekregen. De boel een beetje bedonderen om het grote geld binnen te krijgen, wordt dat de trend? Overigens worden ook dassen uitgezet. Net als bij de zeehond vaak verweesde jongen, maar anders dan bij de zeehond ook op plaatsen waar ze daarvoor niet voorkwamen. De grootste bedreiging voor de das zou het autoverkeer zijn. Maar volgens de Limburgse deskundigen, die niet alleen naar hamsters kijken, is het aantal door jagers vernielde dassenburchten zo groot, dat daardoor minstens tweemaal zoveel slachtoffers vallen als door het verkeer. Helaas houden liefhebbers van dassen en bomen ook erg veel van

Gapende das en een lynx (foto's: Geurt Besselink).

jagers. Die doodsoorzaak van dassen wordt daarom zorgvuldig verzwegen. Officieel zijn de lynx en de wilde kat in Nederland nooit uitgezet. Vooral van de lynx worden echter sinds het begin van de negentiger jaren met grote regelmaat waarnemingen gedaan. Eerst alleen in Limburg, recent zelfs op de Veluwe. In Limburg zijn ze zelfs, in open terrein, met jongen waargenomen. Deze dieren zijn waarschijnlijk afkomstig van in de Eifel en de Ardennen uitgezette exemplaren. Maar ook onofficiële herintroducties zijn, net als bij de wilde kat, niet uit te sluiten. Ze kunnen zich kennelijk veel beter

Hamsterburcht (foto: Pieter Eibers).

dan verwacht handhaven in gebieden zonder uitgestrekte bossen met groot wild. Gelukkig houden in het wild levende dieren geen rekening met onze vooroordelen en worden we regelmatig voor verrassingen geplaatst. Misschien komt zelfs de wolf hier nog wel eens op eigen kracht. Maar voorlopig moeten we vrezen dat er eerst nog meer zeldzame Limburgse diertjes het etiket 'uitgestorven' opgeplakt zullen krijgen. Naar verluidt is nu na de hamster eerst de hazelmuis aan de beurt.

Harm Niesen

'Nog vijftien hamsterburchten'

Zuid-Limburg telt nog zeker vijftien bewoonde hamsterburchten. Dat zegt de provincie Limburg. De provincie baseert zich op een in juli begonnen onderzoek. De burchten van de korenwolf zijn gevonden in akkers waarvoor extra beschermingsmaatregelen gelden. Begin dit jaar ving de Stichting Das en Boom met toestemming van het ministerie van Natuurbeheer de, volgens de stichting, laatste drie in het wild levende hamsters. De gevangen dieren doen sindsdien, zonder veel succes, mee aan een fokprogramma. (NRC Handelsblad, 9 aug. jl.)

DE FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Eind 1997 werd de Flora- en faunawet door de Tweede Kamer aangenomen en daarna ook door de Eerste Kamer. Deze wet, die een vervanging betekent van de Jachtwet, de Vogelwet en een deel van de Natuurbeschermingswet, is een zogenaamde raamwet. Dat betekent dat hierin alleen de grote lijnen zijn beschreven en dat de details daarna moeten worden geregeld in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en in enkele Ministeriële Regelingen. Pas nadat deze regelingen zijn uitgewerkt kan de wet (gefaseerd) in werking treden. Door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij zijn in de loop van 1998 over zes hoofdthema's concept-teksten opgesteld, waarin de verschillende AMvB's zijn opgenomen. Hierop hebben alle betrokken en belanghebbende organisaties kunnen reageren.

Inmiddels is er bijna een half jaar verlopen sinds wij onze kritische opmerkingen op de voorstellen hebben ingebracht. Wij weten nog steeds niet wat er met onze reactie is gebeurd en of onze opmerkingen en suggesties aanleiding zijn geweest om de concept-teksten aan te passen. Toch willen wij u een aantal van onze kritische opmerkingen niet onthouden.

De planning is dat de concept-AMvB's eerst nog worden voorgelegd aan onder andere het op te richten Faunafonds en de Raad van State. Vervolgens krijgt de Tweede Kamer de kans om op een aantal van deze AMvB's te reageren. En wanneer hier aanleiding voor is zullen aan de hand van de reacties uit de Kamer de definitieve teksten worden geformuleerd.

Schadebestrijding

Eén concept-tekst heeft betrekking op de bestrijding van schade. In de Flora- en faunawet is een scheiding aangebracht tussen jacht en schadebestrijding. Er zijn zes soorten aangewezen als wild en in de praktijk zal straks op vijf van deze soorten de jacht worden geopend gedurende een bepaalde periode van het jaar. Alle andere diersoorten zijn gedurende het gehele jaar beschermd. Er kunnen zich echter gevallen voordoen, waarbij door beschermde diersoorten schade aan de landbouw wordt aangericht, of waarbij deze dieren een bedreiging vormen voor de openbare veiligheid of de volksgezondheid. In die gevallen kan, wanneer aan de voorwaarden genoemd in de wet is voldaan, worden afgeweken van het beschermingsprincipe en kunnen deze diersoorten worden verjaagd of mogelijk zelfs worden gedood. Op basis van een aantal artikelen in de wet zijn deze uitzonderingen mogelijk.

Landelijke onbeschermdverklaring

Zo is in één artikel bepaald dat er een lijst met diersoorten kan worden opgesteld die gedurende het gehele jaar in het gehele land veelvuldig belangrijke schade aanrichten en tevens kan een lijst worden opgesteld met diersoorten die gedurende het gehele jaar in delen van het land veelvuldig belangrijke schade veroorzaken. In de voorstellen zijn deze twee lijsten opgenomen. Het zijn twee lange, onredelijke en ongefundeerde lijsten geworden. Ook is in de toelichting

op deze lijsten op geen enkele manier aangetoond dat de genoemde dieren ook werkelijk veelvuldig belangrijke schade aanrichten. In de toelichting wordt eenvoudig verwezen naar rapporten van het (op te heffen) Jachtfonds en naar jaarverslagen van de Wildschadecommissies. Deze verslagen zijn gekleurd vanwege de onevenwichtige samenstelling van deze organen, waarin landbouwers en jagers domineren. Er is dringend behoefte aan wetenschappelijk onderzoek in deze, zodat op basis van onafhankelijke en objectieve gegevens kan worden beoordeeld in hoeverre verschillende diersoorten daadwerkelijk verantwoordelijk zijn voor de schade die optreedt. Inmiddels zijn voor enkele diersoorten wel dergelijke rapporten opgesteld, zoals bijvoorbeeld voor de vos. En dit resulteerde erin dat de vos niet op de lijst van schadesoorten voorkomt.

Naar onze mening behoort in ieder geval en op dit moment de landelijke lijst te vervallen. Geen enkele diersoort is altijd en in het gehele land schadelijk. Dat is hoogstens lokaal, tijdelijk en incidenteel het geval. Het is daarom onjuist om diersoorten aan te wijzen die vervolgens het hele jaar in het hele land mogen worden bestreden.

Provinciale ontheffingen

Wanneer er schade optreedt, die niet met alternatieve middelen kan worden beperkt en waarvoor is aangetoond dat het doden van (enkele) dieren wel tot een bevredigend resultaat leidt, kan van een ander artikel in de Flora- en faunawet gebruik worden gemaakt. Op basis hiervan kan namelijk een provincie een vergunning tot schadebestrijding verlenen, waaraan de nodige voorwaarden kunnen worden verbonden. Zo kan worden bepaald met welke middelen, in welke periode en in welk begrensd gebied een bepaalde diersoort bestreden zou mogen worden. Dit betekent dat per geval een afweging moet worden gemaakt of het betreffende middel in dat specifieke geval wel nodig en effectief is.

Voor vele diersoorten bestaan er alternatieve maatregelen en methoden die kunnen worden ingezet om eventueel optredende schade te voorkomen of te beperken. Zo geldt voor zwanen, ganzen en smienten dat het verjagen vanaf schadegevoelige percelen het meest effectief is wanneer in de omgeving gedooggebieden zijn ingericht, waar de dieren ongestoord kunnen rusten en foerageren. Voor meerkoeten geldt dat zij soms schade kunnen aanrichten wanneer ze in grote groepen percelen bezoeken, maar zij blijven daarbij altijd in de buurt van het water. Aangezien meerkoeten bij gevaar rennend naar het water vluchten is schade eenvoudig te voorkomen door het plaatsen van een relatief laag hek tussen schadegevoelige percelen en open water. Voor spreuwen in de fruitteelt zijn in de loop der jaren vele verschillende verjaagmiddelen ontwikkeld die, wanneer ze afwisselend worden toegepast, gezamenlijk een groot verjagend effect hebben. Om hazen te weren uit bijvoorbeeld een fruitboomgaard of van een groenteperceel is een deugdelijke afrastering zeer effectief. Van kraaiachtigen is nooit wetenschappelijk aangetoond dat ze daadwerkelijk belangrijke schade veroorzaken. In het geval van eksters,

kauwen, roeken en zwarte kraaien bestaat het voedsel hoofdzakelijk uit insecten en andere kleine dieren. Zij bewijzen daarbij de landbouw vaak nog een dienst door voor de landbouw schadelijke insecten en onkruidzaden te verorberen. Ook ringmussen en holenduiven, waar tegenwoordig regelmatig afschotvergunningen voor worden verleend, vormen zelden of nooit een schadefactor van betekenis en schadeclaims zijn de afgelopen jaren vrijwel niet ingediend voor deze vogels.

Schadebestrijdingsmiddelen

In het ontwerp is een lijst met middelen opgesomd die door de provincies in de vergunningen kunnen worden aangewezen om schade te bestrijden. Wij hebben ernstige bezwaren tegen een aantal van deze middelen.

Zo worden *vangkooien* en *levende lokvogels* genoemd. Beide middelen worden vaak gezamenlijk toegepast en veroorzaken een ernstige vorm van dierenleed.

Vangkooien zijn bovendien niet selectief, zodat het risico groot is dat er andere diersoorten dan de doelsoort in worden gevangen. Roofvogels zijn vaak slachtoffers van deze 'bijvangst'. Daarnaast is het onmogelijk om na te gaan of de vergunninghouder wel regelmatig de kooi controleert en de gevangen dieren op een snelle en vakkundige manier doodt. En zelfs wanneer dat wel éénmaal per dag gebeurt, zoals dat nu in vergunningen wordt bepaald, dan nog kan het voorkomen dat gevangen kraaiachtigen (de doelsoort) vele uren in de kooi aanwezig zijn. Bekend is dat de gevangen dieren in paniek naar een uitweg blijven zoeken en zich daarbij verwonden. Bij het gebruik van lokvogels treedt hetzelfde effect op. Ook deze dieren, die vele uren en soms zelfs dagen in de veel te kleine, ongeschikte ruimte, opgesloten zitten, zullen trachten te ontsnappen. De dieren zijn in de kooi bovendien volledig overgeleverd aan de elementen. Een ander toegestaan schadebestrijdingsmiddel is volgens het voorstel het gebruik van *klemmen*. Wel is bepaald dat het geen pootklemmen mogen zijn. Deze beperking is in de praktijk echter zinloos, aangezien de manier waarop een dier in een klem belandt afhankelijk is van allerlei factoren. De bedoeling is meestal dat het dier met zijn nek in de klem komt, zodat het stikt of dat door de slagkracht van de klem de rug van het dier wordt gebroken. In de praktijk kan een dier echter ook met zijn poot in de klem terechtkomen of kan een groter dier dan de doelsoort worden gevangen, zodat de slagkracht onvoldoende is om het slachtoffer direct te doden. In dat geval veroorzaakt een klem onaanvaardbaar dierenleed. Ook wordt voorgesteld schadebestrijding mogelijk te maken *met het geweer vanuit stilstaande of langzaam rijdende motorvoertuigen*. Wij vinden dat zeer ongewenst. Jagen vanuit voertuigen is volgens de huidige Jachtwet verboden en dat blijft het in de Flora- en faunawet. Deze methode zou ook voor schadebestrijding niet moeten worden toegestaan. De verontrusting in natuurterreinen door auto's, waarmee speurende jagers zich verplaatsen, is thans al een toenemend kwaad. En door de voorgestelde tekst zou dat alleen maar erger worden. Op de lijst is tenslotte de *kunstmatige lichtbron* als toegestaan middel opgenomen. Dit middel wordt door ons ten stelligste afgewezen. In de nachtelijke uren behoort er in

het veld rust te heersen. Jagen in de nacht verstoort altijd vele diersoorten met name de 's nachts actieve soorten. Bovendien veroorzaakt het veel dierenleed, omdat door het beperkte zicht de kans groot is dat dieren niet direct dodelijk worden verwond. Vanwege de duisternis kunnen ze vervolgens niet worden opgespoord om uit hun lijden te worden verlost. Elke verstorende activiteit 's nachts behoort tot het uiterste te worden beperkt. Het bestrijden van economische schade mag nooit een reden zijn om inbreuk te maken op de nachtelijke rust. De Faunabescherming heeft in haar reactie duidelijk gemaakt dat het gebruik van vangkooien, levende lokvogels, klemmen en kunstlicht onacceptabel is en dat deze middelen derhalve geheel dienen te worden uitgesloten, evenals het gebruik van een geweer vanuit een voertuig.

Jachtmiddelen, valkerij

Afgezien van de lijst met middelen die kunnen worden ingezet voor bestrijding van schade zijn er in de Flora- en faunawet ook een aantal middelen aangewezen voor de beoefening van de jacht. Op deze lijst met toegestane jachtmiddelen staan ook jachtvogels genoemd, waarbij het gaat om haviken en slechtvalken. In de wet is bovendien een artikel opgenomen waarin is bepaald dat het aantal personen dat ontheffing krijgt voor het houden van jachtvogels aan een maximum kan worden gebonden. Wij waren al niet gelukkig met deze formulering en wat wij vreesden wordt nu dan ook voorgesteld. In de brief die bij de conceptteksten was gevoegd werd aangekondigd dat er geen gebruik zal worden gemaakt van dit artikel. Dat betekent dat anders dan nu het geval is in principe een oneindig aantal personen ontheffing kan krijgen voor het houden van jachtvogels. Op dit moment is het aantal valkeniers beperkt tot 121 personen. Er zijn echter al 200 personen die te kennen hebben gegeven ook graag jachtvogels te willen gaan houden. Wij hebben ernstige bezwaren tegen de valkerij op zich en wij zijn dan ook tegen het uitbreiden van het aantal valkeniers. Haviken en slechtvalken zijn niet geschikt om in gevangenschap te houden. Het is wreed, onnatuurlijk en diervijandig. Dat blijkt ook wel uit het feit dat zij zich in gevangenschap vrijwel niet voortplanten. Door het uitbreiden van het aantal valkeniers zal de vraag naar nieuwe dieren sterk toenemen met als gevolg dat illegale praktijken zoals het uithalen van nesten, roven van jongen en vangen van volwassen exemplaren uit de natuur in de hand worden gewerkt. Bovendien dient de valkerij geen enkel maatschappelijk doel. De valkerij is een zuivere vorm van plezierjacht en dient uitsluitend het genoegen van de mens. Wij hebben er derhalve bij het ministerie op aangedrongen wel gebruik te maken van het artikel in de wet en het aantal valkeniersvergunningen aan een maximum te blijven binden. Ook hebben wij ingebracht dat daarnaast een uitsterfsysteem dient te worden gehanteerd, hetgeen betekent dat er geen nieuwe ontheffingen zullen worden uitgegeven. Dit zal betekenen dat met het overlijden van een valkenier ook zijn ontheffing komt te vervallen, waardoor de valkerij met de huidige generatie zal uitsterven.

A.J. Cnoop Koopmans (op persoonlijke titel)

Pauline de Jong (namens de Faunabescherming)

Het verhaal lijkt op een operette, maar werd bittere ernst.

De aanleiding is het bijwonen van een ludieke actie

tegen het jagen op wilde zwijnen

in het Kroondomein Het Loo.

Natuurlijke Har Pluimakers stond erbij en keek toe, maar een

boze jagersvriend deed daarna een dubieuze aangifte.

Politie en justitie werden hierover vorige week berispt door de Nationale Ombudsman.

Een maaltijd voor de wilde zwijnen

'BROMSNOR' VERSUS 'DIERENVRIEND'

Rudie Kagie

Alleen al uit hoofde van zijn beroep - 'een management functie in de gezondheidszorg' - zou Har Pluimakers (48) uit Susteren het niet over zijn hart verkrijgen een vlieg kwaad te doen. Als hartstochtelijk natuurliefhebber zwerft hij na werktijd bij voorkeur door het bos, alert op ongeregelheden die hij als onbezoldigd opsporingsambtenaar van de Algemene Inspectiedienst van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (AID) zal rapporteren. Die bezigheid combineert Pluimakers met nog een liefhebberij. Hij is landelijk bestuurslid van de Stichting De Fauna-bescherming die 'van vogelvrij naar kogelvrij' in haar briefhoofd heeft staan. De even idealistische als zachtmoedige Pluimakers is onder beoefenaren van de jachtsport niet populair. In de bijna vijftientig jaar dat hij 'controles' voor de AID uitvoerde, slingerde hij tientallen overtreders van de Jachtwet op de bon. Daar maakte hij vijanden mee. Anonieme dreigtelefoontjes in het holst van de nacht, kopspijkers op de oprit die zijn autobanden aan flarden scheurden of een met bloed besmeurde, nog warme kop van een damhert op de stoep voor zijn deur beschouwt hij langzamerhand als minder prettige, maar onvermijdelijke emolumenten die bij zijn nevenfunctie zijn inbegrepen. 'Ik kijk nergens meer van op' zegt hij. 'Ik beschouw die

pesterijen als onderdeel van mijn controlewerk voor de AID'. Maar tegen een valse aangifte, die gretig werd opgetekend door een ijverige politiemann uit Nunspeet, stond Pluimakers aanvankelijk machteloos. Het duurde twee en een half jaar en het kostte vijfendertig duizend gulden aan advocatenkosten voordat hij zich van alle blaam gezuiverd wist. Maar het is gelukt. Hij staat niet langer geregistreerd als verdachte. De actie van de tegenpartij, de jagers, die hem van zijn opsporingsbevoegdheid als AID-man had moeten beroven, is mislukt.

Op vrijdagavond 23 augustus 1996 was Har Pluimakers met zijn zesjarig zoontje op de arm getuige van een ludieke demonstratie van de toenmalige Stichting Kritisch Faunabeheer (inmiddels omgedoopt tot Stichting De Faunabescherming). Het moment was met zorg gekozen, kort voordat de bossen van het Kroondomein bij de gemeente Vaassen traditiegetrouw voor vier maanden werden gesloten voor het publiek. Gedurende het jachtseizoen was het natuurgebied gereserveerd voor de Koninklijke Familie en haar gasten, die met welgemikte schoten de aanwezige wilde zwijnen tot het ecologisch verantwoorde aantal zouden terugbrengen. Sinds 1977 bestaat in Nederland een jachtverbod op wilde zwijnen, maar in het geval van 'overpopulatie'

Har Pluimakers

mag met een speciale vergunning de diersoort op de korrel worden genomen. Om dit mogelijk te maken, werden volgens Kritisch Faunabeheer de wilde zwijnen in het Kroondomein dagelijks 'bijgevoederd'. De beesten waren al lang niet wild meer maar aten uit de hand van de toeristen, die op de bezienswaardigheid afkwamen. Het 'fokken' of 'vetmesten' van viervoeters die te zijner tijd koninklijk zouden worden afgeschoten, druiste volgens de actievoerders in tegen wettelijke voorschriften. Aan de vooravond van het jachtseizoen zouden ze met een 'galgenmaal' voor de wilde zwijnen deze

Beelden van de 'brave bijeenkomst' en het galgenmaal voor de wilde zwijnen op 23 augustus 1996 in het Kroon-domein (foto's: Gon Wennekes).

misstand aan de orde stellen. Het werd een brave bijeenkomst. Op een parkeerterrein aan de Elspeterweg zetten twee als kok verkleedde dierenvrienden een fraai opgemaakte schotel met meloen, komkommer, tomaten en groenten neer. De wilde zwijnen stroomden toe en verorberden het maal onder toezicht oog van een televisieploeg van *Twee Vandaag* en een paar fotografen. Toen gebeurde er iets, zo berichtte de *Apeldoornse Courant* de volgende dag. 'Tijdens de vreedzaam verlopen actie deed zich een incident voor. Een toevallig passerende handelaar in jachtbenodigdheden maakte zich flink

kwaad en wilde zijn tegenstanders te lijf gaan. Doordat de actievoerders zich terughoudend opstelden kwam het net niet tot een handgemeen'. De televisie hield er de bekende potsierlijke beelden aan over van een geportretteerde die alle controle over zichzelf verloren heeft. Man komt aanrijden in een blauwe landrover en brult het groepje actievoerders toe dat ze 'de jacht kapot maken' en moeten 'oprotten'. Hij raakt buiten zinnen, pakt zijn rijzweep en mept in de richting van de camera. Door een hand voor de lens te houden probeert hij te verhinderen dat er opnamen worden gemaakt. Pluijmakers

volgde de scène op zo'n vijftig meter afstand. Zijn zoontje vond de situatie 'bedreigend'. Het liep allemaal met een sisser af, totdat de AID-controleur rond Kerstmis 1996 werd gesommeerd zich bij de politie van Susteren te vervoegen om zich te onderwerpen aan een verhoor. Er was een aanklacht tegen hem ingediend wegens 'belediging, bedreiging, mishandeling, wederrechtelijke vrijheidsberoving en vernieling'. Geleidelijk, pas nadat hij de diverse processen verbaal met betrekking tot de aangifte bij elkaar had gesprokkeld kon Pluijmakers reconstrueren wat er aan de hand was.

De boze man was die avond na zijn confrontatie met de actievoerders doorgereden naar de woning van jachtopzichter Gerrit Hendrik Veldwijk. Opgewonden deed hij verslag van wat hij in het bos had aangetroffen. 'Voordat ik goed en wel besepte wat daar aan de hand was, werd mijn auto omsingeld door veel leden van de actiegroep' zei hij. 'De mensen waren heel provocerend naar mij toe. De provocatie bestond uit het roepen van leuzen en het mij belemmeren van weg te rijden. Ik ben uit deze situatie ontsnapt en weet niet wat zich daar afspeelt', Veldwijk besloot ter plekke poolshoogte te nemen. Hij had verwacht een razende menigte aan te treffen, maar met de twintig actievoerders die hij aantrof,

viel best te praten. Twee surveillerende agenten, die na een melding om half twaalf 's avonds op de parkeerplaats arriveerden troffen een verlaten landschap aan. Iedereen was al naar huis. Voor de goede orde reden de twee politiemensen nog even langs bij ondernemer Hendrik Jan Boll, de boze man uit het bos die alarm had geslagen. Boll was nog steeds over zijn toeren. Tegenover jachtopzichter Veldwijk had hij er met geen woord over gerept, maar nu vertelde hij dat hij 'klappen' had opgelopen en dat zijn auto met een kras van 'tien à vijftien centimeter' beschadigd was. Zijn vrouw was in haar paarse Chevrolet achter hem aangereden en kon alles bevestigen. Zij had de tegenwoordigheid van geest om de kentekens van de auto's te noteren.

Om half twee nam inspecteur Jan Hendrik Hardeman op het politiebureau van Nunspeet de dagstaten nog even door. De actie tegen het afschieten van wilde zwijnen wekte direct zijn meer dan gemiddelde interesse, want ook Hardeman heeft na diensttijd zijn liefhebberijen. In het colofon van het kwartaalblad *De Jachtopzichter* figureert hij als lid van de redactiecommissie, met als toevoeging 'Contacten politie/bijzondere verbalen/informatie handhaving milieuwetgeving'. Nadere bestudering van de bij het rapportje opgenomen nummerborden leerde de inspecteur dat een van de geparkeerde auto's toebehoorde aan Pluimakers uit Susteren. Die naam klonk Hardeman bekend in de oren. Hij hoefde niet lang te zoeken naar een knipseltje uit het Limburgs Dagblad uit 1995, waarin Pluimakers zich (met foto) beklagde over het jagersgilde dat hem bedreigde. Inspecteur Hardeman rook een 'zaak'. De volgende dag reed hij met dat stukje uit de krant naar het echtpaar Boll, dat bij het zien van de foto direct uitriep dat dit de man was die hen had bedreigd. Hardeman nodigde hen uit langs te komen voor het doen van een aangifte, die hij persoonlijk wilde opnemen. Dat resulteerde in een proces-verbaal, waarbij de eerdere verklaringen van Boll verbleekten. De aan de hand van de krantenfoto geïdentificeerde Pluimakers had 'duidelijk de leiding' over de actiegroep en zou wijzend op Boll geroepen hebben: 'dat is een moordenaar. Pak hem. Houd hem vast. Doe hem wat'. Daarna zou Pluimakers rake klappen

hebben uitgedeeld. Het krasje op de auto werd in het proces-verbaal omschreven als 'Door het gebeurde is ook mijn auto op diverse plaatsen vernield. Op meerdere plaatsen is de lak van de auto beschadigd. Dit is volgens mij gebeurd met de camera. Door het gebeurde ben ik mishandeld, gegijzeld, beledigd en is mijn privacy niet gerespecteerd. Bovendien werd mijn auto vernield.'

Drie maanden later werd Pluimakers over de kwestie verhoord, waarna de Zutphense hoofdofficier van justitie mr. H.J. Wooldrik besloot de zaak wegens gebrek aan bewijs te seponeren. Tussentijds gebeurde er nog iets vreemds.

Op 28 februari 1997 kreeg het hoofdkantoor van de AID in Kerkrade bezoek van voormalig politiemans A. van Dijk, die tot voor kort chef van inspecteur Hardeman was geweest, maar in zijn nieuwe hoedanigheid van de Nederlandse Vereniging van Jachtopzichters optrad als 'adviseur' van een jager die zich kwam beklagen. Het gesprek ging over AID-controleur Pluimakers, die jagers het leven zuur zou maken. Van Dijk legde een dossier op tafel en wekte volgens de gesprekspartners de 'suggetie' dat hij beschikte over de processen-verbaal die naar aanleiding van de actie op de parkeerplaats waren opgesteld. Hoe kwam hij daaraan? Het leek erop dat inspecteur Hardeman in weerwil van alle privacyregels de stukken onder de klep van de fotokopieermachine had gelegd om zijn vrienden van de jachtopzichterij ter wille te zijn. Een intern onderzoek door de commandant van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland strandde op ontkenningen en stilzwijgen van de betrokkenen. De stichting De Faunabescherming zocht het hogerop. Vond hoofdofficier Wooldrik het niet vreemd dat zonder nader onderzoek en op basis van een krantenfoto één willekeurige demonstrant tot verdachte werd bestempeld, zonder dat de moeite was genomen getuigen te horen? De hoofdofficier wimpelde de vragen in een kort briefje af. De zaak werd geseponeerd, hij zag het nut niet in van verder soebatten.

Pluimakers wilde verlost worden van de aantekening 'sepot 02' (verdachte vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs), waarmee hij nu in het justitiële

systeem stond geregistreerd. De stichting De Faunabescherming spande daar een kort geding over aan tegen de Staat der Nederlanden, maar verloor. De landsadvocaat bood een 'vaststellingsovereenkomst' aan. Het 'sepot 02' zou worden omgezet in 'sepot 01' (ten onrechte verdacht van een misdrijf) maar dan moest Pluimakers wel beloven dat hij de Staat niet aansprakelijk zou stellen 'voor enig optreden dat de Staat kan worden toegerekend'. Impliciet werd daarmee toegegeven dat de dubieuze aanklacht tegen Pluimakers allerm minst waterdicht was. Dat een valse aanklacht zoveel gedoe en narigheid kon opleveren, stemde de AID-man bitter.

Maar vorige week diende zich eindelijk de gerechtigheid aan waar hij zo lang reikhalzend naar had uitgekeken. De Nationale Ombudsman, die zich op verzoek van De Faunabescherming in de zaak verdiepte, komt in een rapport tot vernietigende conclusies. Alles, maar dan ook letterlijk alles in de operette 'Bromsnor versus dierenvriend' rammelt of is door kleingeestig provincialisme omgeven. Hoofdofficier Wooldrik had de klacht over het politietoedreden 'inhoudelijk' moeten onderzoeken en niet gemakzuchtig mogen afdoen. Dat politieonderzoek werd volgens de ombudsman 'onzorgvuldig' uitgevoerd. Dat geen getuigen van het vermeende incident werden gehoord, was onbehoorlijk'. Voor de visie van de makers van het overtuigende televisieverslag, dat Pluimakers vrijpleitte van waar hij van werd beschuldigd, bestond geen belangstelling. 'Dat had niet mogen gebeuren.' Foto-identificatie is trouwens alleen mogelijk als het slachtoffer kan kiezen uit een aantal portretten. Pluimakers toont zich 'opgelucht'. Hij is vrijgepleit van alles dat hem ten onrechte werd aangewreven. 'Het is alleen zuur dat dit onze stichting vijfendertig duizend gulden voor de advocaat heeft gekost,' zegt hij. Bekeken wordt nog in hoeverre het bedrag op aangever Boll te verhalen is.

Naschrift

Bovenstaand artikel is met toestemming van de redactie overgenomen uit *Vrij Nederland* van 22 mei 1999. Om misverstanden te voorkomen is in de tekst de onjuiste aanduiding '(stichting) Faunabeheer' vervangen door 'Stichting De Faunabescherming'.

Jachtkermis

Op 28, 29 en 30 mei vond in het park Berg & Bos in Apeldoorn de twaalfde Game Fair plaats. Het is opmerkelijk te zien hoe de organiserende Jagersvereniging tracht het 'grote publiek' te lokken met misleidende slogans en teksten. De wervende tekst op de folder luidt: 'Wie van natuur, dieren, landschap en het heerlijke land-leven houdt, komt natuurlijk naar de Game Fair'. De ondertitel 'outdoor happening' is al even vaag over het werkelijke doel van de organisatoren: Het promoten van de jacht in binnen- en buitenland. 'Wildlife-exposities, berg-beklimmen, wandelsporten, kookdemonstraties, bosbouw, beestenboel voor kleintjes, veel op tuiniergebied' allemaal kreten uit de folder, die moeten verhullen waar het werkelijk om gaat: Het uitdragen van jachtgedachte, het verkopen van jachtspullen en als klap op de vuurpijl het aan de man brengen van jachtreizen naar het buitenland. Vooral dat laatste vormt een steeds belangrijken onderdeel van dit evenement en is een doorn in het oog van iedere echte natuurliefhebber.

Op bijgaande foto-impressie ziet u hoe 'Rood, jongeren in de SP' bij de ingang van park 'Berg & Bos' demonstreerden tegen het jacht-evenement en hoe men op de Game Fair open en bloot adverteert met de vernieling van de natuur in andere delen van de wereld. De beelden spreken voor zich...

Foto's: Harry Voss.

*Al jarenlang volgt De Faunabescherming het doen en laten van de leden
van het Koninklijk Huis tijdens de Hofjacht in de Kroondomeinen
bij Het Loo ten noordwesten van Apeldoorn.*

*In Argus hebben we al verschillende malen de gebeurtenissen beschreven
die onze waarnemers tijdens deze jachtpartijen meemaakten. Aan de vooravond
van een mogelijk verbod op de zwijnendrijfjacht, inclusief die van het Hof,
willen we de vele nieuwe lezers van Argus laten zien wat er tijdens zo'n Hofjacht
gebeurt. Voor de trouwe lezer is het een opfrisser, om nog even te
recapituleren waarom het nu echt afgelopen moet zijn met de drijfjacht.*

HOFJACHT, BEL DE LAATS

Niko Koffeman

Om een mening te hebben over de Koninklijke drijfjacht op wilde zwijnen is het goed er eerst een beeld van te krijgen. In één van de mooiste natuurgebieden van ons land, de Koninklijke houtvesterij Het Loo, verzamelen zich in het najaar met grote regelmaat leden van de Koninklijke familie met hooggeplaatste gasten uit adel, bedrijfsleven en leden van buitenlandse koningshuizen. Dat doen ze bij Het Oude Loo, een jachtslot achter paleis Het Loo. Vanaf het jachtslot worden de leden van het jachtgezelschap in terreinwagens en luxe limousines het bos in gereden, waar ze in een lange linie plaatsnemen op vooraf uitgezette posities, langs de rand van een bosvak, vaak in de buurt van een hek. De heren- er zijn maar zelden dames bij- posteren zich naast een boom, soms op een klapstoeltje. Geen overbodige luxe, want sommige leden van het jachtgezelschap zijn de tachtig al ruimschoots gepasseerd. Aan de andere kant van het bosvak worden dertig tot veertig mensen uit de lagere klasse uitgezet, de drijvers, die met behulp van honden, schreeuwen en door met stokken op bomen te slaan alle dieren in dat bosperceel voor zich uitdrijven. Niet alleen de wilde zwijnen,

ook alle andere dieren vluchten in wilde paniek voor de drijvers en hun honden, in de richting van de wachtende jagers. Naast elke jager staat een bordje in de grond geprikt met een rood pijltje om de richting aan te geven waar de drijvers vandaan komen en een groen pijltje in de tegenovergestelde richting. Van verre horen de wachtende jagers de paniekerige dieren in hun richting rennen, maar pas zodra de dieren de jagerslinie gepasseerd zijn, mogen de jagers ze schieten, om te voorkomen dat ze en passant ook de drijvers zouden doden. Vandaar ook die rode pijltjes, om de jagers te helpen bij hun oriëntatie die behoorlijk van slag kan raken wanneer een groep wilde zwijnen met een vaartje van 60 km per uur op ze af komt rennen en het schootveld van de naastzittende jagers hooguit twintig meter verwijderd is. Een aantal jaren geleden sneuvelde op het Kroondomein één van de jachttopzichers tijdens zo'n drijfjacht. Er is dus alle reden tot nauwkeurige afspraken.

Bloederig

Terug naar de zwijnen, die passeren in familieverband de postende jagers, waarbij vrijwel lukraak leden van de

familie doodgeschoten of nog erger aangeschoten worden. Soms zijn dat de eenjarige dieren, soms zijn dat de moederdieren, soms de vaderdieren. Omdat de dieren in hoog tempo passeren is de kans op helemaal of half missen vrij groot. Daarom worden de zwijnen vaak in de richting van een hek gedreven, zodat ze daar in volle vaart tegenaan botsen en in paniek terug moeten vluchten, opnieuw in de armen van de jagers. Die hebben daarmee een tweede kans om het dier te schieten. Dat schieten gebeurt met zogenaamde hollow point munitie, een soort dum dum kogels die in het lichaam van het dier vervormen tot een roterende paddenstoel en daar enorme schade aanrichten. Bij een geschoten zwijn is een klein gat te zien op de plaats waar de kogel het lichaam binnentreedt en een gapende wond van het formaat van een voetbal op de plaats waar de kogel het lichaam weer verlaten heeft. De dum dum kogels hebben niet alleen als doel om de dieren snel te doden, maar ook om een aangeschoten dier veel bloed te laten verliezen, zodat het gemakkelijker is de aangeschoten dieren met bloedhonden te achtervolgen. Toch gebeurt het met

VOOR TE RONDE?

grote regelmaat dat dieren waarvan één van de poten of bijvoorbeeld de onderkaak finaal is weggeschoten ontkomen en wekenlang kreperen in het bos om daar te sterven van honger en ontbering.

Politiek compromis

Schiet een koninklijk zwijnenjager voor de eerste maal een wild zwijn dan komt daar een luguber inwijdingsritueel aan te pas met een groot mes, veel bloed en veel drank waarvan ik u de details zal besparen, maar waarvan ik u wel kan melden dat het net als de Hofjacht weinig koninklijk in z'n werk gaat. Het argument dat gebruikt wordt om de jacht op wilde zwijnen te legitimeren is dat er anders overschotten van de dieren zouden ontstaan. Laten we vast stellen dat wilde zwijnen als gevolg van de jacht in de vorige eeuw uitgestorven waren in Nederland en dat ze alleen vanwege de jacht, met trainen en in vrachtwagens, opnieuw zijn geïmporteerd als kanonnenvlees voor adel en koninklijk huis. Tot op de dag van vandaag worden de dieren bijgevoerd om ervoor te zorgen dat ze veel jongen krijgen, zodat er veel te schieten valt.

Toen het Nederlandse parlement in 1977 sprak over een verbod op de barbaarse drijfjacht op grote hoefdieren, liepen adel en Koninklijk huis te hoop, omdat de drijfjacht op wilde zwijnen een niet te missen vorm van socializing was. Onder die zware druk werd door het PvdA kamerlid Rie de Boois een compromis geformuleerd dat het in elk geval mogelijk maakte om in drijfjachten op wilde zwijnen te blijven jagen.

Drie jaar geleden, bij de voorbereidingen voor de Flora- en faunawet, berichtte de Volkskant dat koningin Beatrix de toenmalige ministers Zalm en van Aartsen bij zich ontbood en ze op het hart bond in elk geval de hofjacht buiten schot te laten als het tot inperking van de jacht in Nederland zou komen. Volgens hetzelfde bericht probeerde prinses Margriet, bewoonster van paleis Het Loo en moeder en echtgenote van een aantal Hofjagers, in een gesprek met diezelfde ministers een verbod op de barbaarse drijfjacht te bewerkstelligen, maar vooralsnog lijkt haar oudste zus aan het langste eind getrokken te hebben. In de Flora- en faunawet staat een speciaal artikel met een uitzonderingsbepaling voor de

*Linksboven: Jachtslot Het Oude Loo
(foto: Geurt Besselink).*

Boven: De deelnemers aan de hofjacht worden met grote snelheid door de Kroondomeinen gereden (foto: Niko Koffeman).

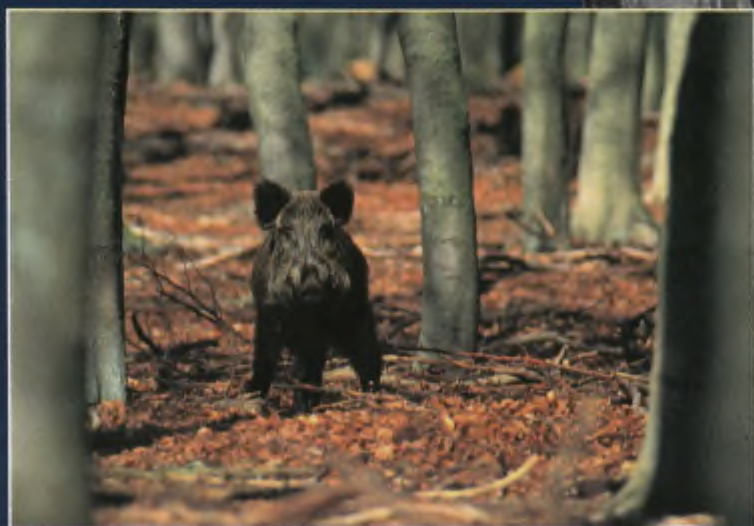
jacht van de Koninklijke familie.

Hoewel de Tweede Kamer voor het eerst een diervriendelijke meerderheid kent, zoals onlangs ook bleek toen de kamer een verbod op de nertsenfokkerij vroeg, is het nog heel spannend of er eindelijk een verbod op de drijfjacht, het voorname aspect van de koninklijke jacht, zal komen.

Treiteren

Het Hof is tot het uiterste getergd door het feit dat De Faunabescherming bij elke Hofjacht aanwezig is met waarnemers. Er worden tonnen gemeenschapsgeld uitgegeven aan de beveiliging van de hofjacht waarbij naast Marechaussee en paleisbeveiliging de regiopolitie ingeschakeld wordt en zelfs de radiocontroledienst die de mobiele telefoons van de faunabeschermers af luistert en hun posities uitpeilt. Bovendien treitert de politie de faunabeschermers met het controleren van hun autopapieren en zelfs de kinderzitjes in hun auto. Daarnaast achtervolgen de veiligheidsdiensten de faunabeschermers tot in hun eigen woonplaats en op hun eigen erf. Toch blijven diezelfde faunabeschermers elke drijfjacht aanwezig om vast te stellen

wat er aan dierenkwelling gebeurt op het Kroondomein. Het hof is zeer tegen haar zin al afgeweken van het bestaande protocol en jaagt nu op wisselende dagen en wisselende lokaties om de faunabeschermers te ontlopen. Eén faunabeschermers en een journalist werden al gearresteerd onder het mom dat ze zich schuldig zouden hebben gemaakt aan openlijke geweldpleging of zelfs poging tot doodslag. Natuurlijk kwam de zaak nooit voor de rechter omdat er zelfs geen spoor van bewijs voor de aantijgingen was, maar het illustreert hoever het Hof bereid is te gaan om de hofjacht overeind te houden. Elk bericht in de media over de hofjacht brengt het einde ervan een stap dichterbij, en daarom wordt vanuit de Rijksvoorlichtingsdienst actief getracht berichten over de Hofjacht uit de krant te houden. Als het aan De Faunabescherming en andere dieren- en natuurbeschermingsorganisaties ligt zal het ze niet baten. Nog dit najaar zal de maatschappelijke discussie over de hofjacht in volle hevigheid losbarsten als de Tweede Kamer zich erover zal buigen. Wie nu nog wil zien hoe handtam de bijgevoerde wilde zwijnen op het kroondomein zijn, kan tot eind september elke avond op de parkeerplaats aan de Enkhoutweg in Niersen bij Vaassen de jachtbuit van dit najaar van onze kroonprins in levenden lijve zien. De bijgevoerde en kogelronde dieren eten uit uw hand en snuffelen aan uw auto of fiets. Of desnoods aan de loop van uw geweer!

RAPEN VAN EIEREN OP TERSCHELLING

Begin mei vroeg Staatsbosbeheer Terschelling aan de Commissaris van de Koningin in de provincie Friesland een groot aantal vergunningen aan om op dit eiland de eieren van zilvermeeuwen en kokmeeuwen te mogen rapen. Als argument om de eieren te rapen werd enerzijds gesteld dat met name de

Wij hebben tegen deze vergunningen bezwaar aangetekend. Onze argumenten waren onder andere dat nooit door onderzoek is aangetoond dat de aanwezigheid van zilver- of kokmeeuwen een bedreiging vormt voor andere vogelsoorten. Het is daarentegen juist een feit dat sommige

Jonge zilvermeeuw.

Kokmeeuw met jongen (foto's: Mike Weston).

zilvermeeuwen een bedreiging zouden vormen voor de andere aanwezige vogels zoals sterns en kluten. En anderzijds werd aangevoerd dat de meeuwen met hun uitwerpselen de duingebieden zouden bemesten. Er werden vier vergunningen aangevraagd voor het eigen personeel, maar daarnaast wilde Staatsbosbeheer ook vijftien vergunningen die vervolgens zouden worden verloot onder de eilandbewoners. Het rapen was bedoeld om uitbreiding van de bestaande kolonies tegen te gaan en nieuwe vestigingen te voorkomen. Half mei werden de vergunningen, die geldig waren tot 15 juli, verleend.

soorten de nabijheid van een meeuwenkolonie opzoeken om te broeden. Zij profiteren daarbij van het agressieve gedrag van de meeuwen bij de nadering van een predator en zij nemen kennelijk de predatie van enkele eieren en jongen door de meeuwen zelf op de koop toe. Bovendien is door veelvuldig onderzoek wel aangetoond dat het rapen van eieren van meeuwen vrijwel geen invloed heeft op hun aantallen. Nadat de eieren zijn weggehaald beginnen veel meeuwen opnieuw met broeden. Daarnaast veroorzaakt het rapen een enorme verstoring in de kolonie met als gevolg dat de meeuwen zich gaan verspreiden en zich soms op andere plaatsen gaan

vestigen. En het was juist de bedoeling van Staatsbosbeheer om nieuwe vestigingen te voorkomen! In de praktijk is gebleken dat door menselijke aanwezigheid in de kolonie de meeuwen soms hun kans grijpen om de, als gevolg van de verstoring, alleen gelaten nesten van andere vogelsoorten te plunderen. Tenslotte konden wij ons bij het lezen van de extra vergunningen niet aan de indruk onttrekken dat Staatsbosbeheer deze heeft aangevraagd, omdat de eilandbewoners de eieren tóch raapten en dat deze activiteit met behulp van de vergunningen zou worden gelegaliseerd.

Begin juli hebben we op de hoorzitting in Leeuwarden onze argumenten nader toegelicht. Een vertegenwoordiger van Staatsbosbeheer was ook aanwezig. Deze kon slechts toegeven dat de vergunningaanvraag bijzonder summier was opgesteld en dat één en ander met gegevens had moeten worden onderbouwd. Begin augustus ontvingen wij de beslissing van de Commissaris van de Koningin. Wij werden hierin op alle punten in het gelijk gesteld. De Commissaris overwoog onder andere dat door de aanvrager niet aannemelijk was gemaakt dat zilvermeeuwen andere soorten verdringen of verjagen. Bovendien meende hij dat door de aanvrager niet was aangetoond dat de aanwezigheid van zilvermeeuwen ernstige bemesting tot gevolg heeft en dat niet was aangegeven waar de voedselarme vegetaties zich bevinden noch uit welke plantensoorten deze bestaan. Tenslotte stelde de Commissaris dat door Staatsbosbeheer niet aannemelijk was gemaakt dat uitbreiding of vestiging van nieuwe kolonies moest worden voorkomen en dat onvoldoende was aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat dan het rapen van eieren.

Wij zijn bijzonder blij met deze beslissing. Hoewel de vergunningen van dit jaar op 15 juli zijn verlopen zal deze beslissing zeker consequenties hebben voor de toekomst. Uiteraard houden wij de ontwikkelingen volgend jaar scherp in de gaten en zullen wij niet aarzelen om, wanneer nodig, opnieuw bezwaar aan te tekenen.

Pauline de Jong

MELDING FAZANTERIEËN

Op 15 oktober start de fazantenjacht. Een bijzondere vorm van jacht, al was het maar omdat er 250.000 dieren geschoten worden terwijl iedereen die ook maar iets weet van de natuur op z'n vingers kan natellen dat de natuurlijke aanwas zo'n afschot nooit mogelijk kan maken. Zelfs niet wanneer de jagers uit oogpunt van populatie-aanwas de hennen ongemoeid laten en alleen de hanen schieten. Voorzichtige schattingen gaan ervan uit dat minstens de helft van alle in Nederland geschoten fazanten bestaat uit tamme, gefokte en uitgezette fazanten. Fazanten zijn helemaal geen inheemse dieren, maar zijn voor de jacht geïmporteerd en vormen nog steeds op een zeer gekunstelde manier levende schietschijven. Dat betekent dat er grootschalig gefokt wordt met deze dieren, waarbij de handtamme exemplaren kort voor een jachtpartij illegaal worden uitgezet als kanonnenvlees voor de jagers. Mensen die in de buurt van gebieden wonen waar op fazanten gejaagd wordt, melden met grote regelmaat dat er in hun omgeving nauwelijks fazanten voorkomen en dat daags voor een jachtpartij opeens sprake is van grote aantallen fazanten, vrijwel altijd tamme exemplaren. Soms nog met 'kippenbrilletjes', plastic kapjes die de dieren in de fokkerij moeten beletten dat ze elkaar te lijf gaan, voor hun ogen. En bij de jachtpartij van de week daarna en de week daarna herhaalt zich dat patroon, hetgeen de gedachte voedt dat de fazantenjacht niet meer is dan een ordinaire kermisattractie met levende dieren. Zuurkoolkippen zoals de jagers ze spottend noemen.

Illegale praktijken

Nederland gaat bijzonder hypocriet om met het verbod om fazanten uit te zetten. Overal zijn fokbedrijven, niemand vraagt zich af wat die fok-bedrijven doen met de tienduizenden dieren die ze elk jaar groot brengen. Heel vaak bevinden de fazanterieën zich midden in een maïsveld of achter het huis van de jachtopzichter. Als je zo'n fokbedrijf belt en vraagt of de fazanten schietklaar zijn, weten ze precies wat je bedoelt. Kortom, vrijwel heel jagend Nederland lijkt zich bezig te houden met het illegaal uitzetten van dieren die ze vervolgens voor de lol dood schieten,

maar er kraait geen (fazant)haan naar. Vooral omdat de opsporing van het uitzetten van fazanten vrijwel ondoenlijk is. Als een fazanterie zich bevindt in een sparrenbosje of een maïsveld achter een jachtopzichterswoning, is het vrijwel ondoenlijk om te zien wanneer de jager of jachtopzichter de dieren uitzet. Ze laten 'per ongeluk' het deurtje van de ren openstaan na het voeren, ze rijden met de dieren in kooien diep het jachtveld in in de late avond of vroege ochtend en niemand die op heterdaad kan vaststellen dat er fazanten uitgezet worden.

En de politie? Heel vaak is het zo dat de agent die belast is met de uitvoering van groene wetten die specialisatie heeft gekozen omdat hij zelf ook graag eens een fazantje verschalkt of anderszins connecties heeft met de jacht. Heel vaak blijkt dat de politie bij meldingen over het uitzetten van fazanten 'artikel 5' toepast. Ze zien het letterlijk door de vingers. Bij herhaling blijkt dat de politie meldingen over uitgezette fazanten niet serieus neemt of in elk geval geen prioriteit geeft.

Informatie verzamelen

Het zijn niet de minste jagers en jachtopzichteners die direct of indirect betrokken zijn bij de grootschalige fok van fazanten (we noemen Jhr. Mr. Loudon, de krantenmagnaat van Puijenbroek, wegenbouwer Mourik). Het is van groot belang dat de fok van fazanten eindelijk in kaart gebracht wordt, zodat er iets tegen gedaan kan worden.

Te denken valt aan een verbod op de fazantenjacht, temeer daar deze dieren nauwelijks landbouwschade aanrichten en dus puur voor de lol en de lekkere trek gedood worden.

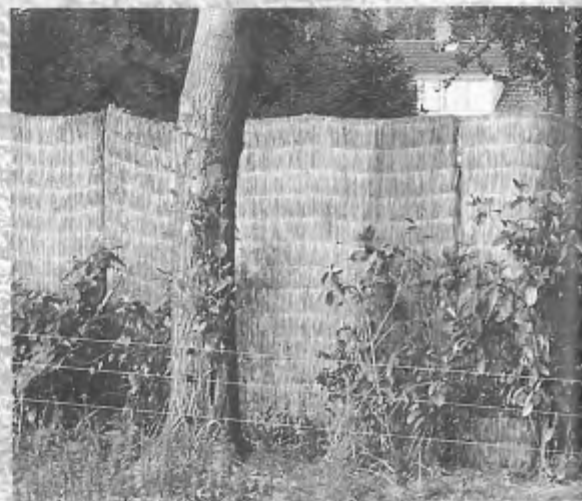
Anders zou er tenminste een sluitend registratiesysteem moeten komen, gebonden aan strenge vergunningen voor het fokken van fazanten, waarbij het fokken van fazanten 'uit liefhebberij' beperkt zou moeten worden tot hooguit tien dieren.

Graag willen wij uw medewerking vragen voor het in kaart brengen van de werkelijke omvang van de fazanten-fokkerij en het uitzetten van deze dieren voor de jacht. In het kader elders op deze pagina vindt u het adres

van het meldpunt fazanterieën van De Faunabescherming.

Wij zullen aan de hand van de verzamelde tips in samenwerking met andere dierenbeschermingsorganisaties een spoedig verbod op de fazantenjacht bepleiten bij de Tweede Kamer en de staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, mevrouw Faber. Mogen we op u rekenen?

Niko Koffeman

Meldpunt

De Faunabescherming roept iedereen op melding te maken van fazanterieën, zodat we die gegevens kunnen verzamelen en in kaart kunnen brengen. U kunt uw melding doorgeven aan ons secretariaat per telefoon (020) 641 07 98, per fax (020) 647 37 00 of per E-mail: faunabescherming@wxs.nl.

Wat we graag willen weten is

- de exacte lokatie,
- het geschatte aantal fazanten,
- het hoofdberoep van de fokker (jachtopziener, pluimvee-houder etc.),
- de toegankelijkheid van het terrein waar de fazanterie is opgesteld en
- gegevens over het uitzetten van de dieren (indien beschikbaar).

Elke tip is welkom en zal met de grootst mogelijke discretie worden behandeld.

*De fazanterie van
van Mourik bij Beesd
(foto: Archief DF)*

Fazant (foto: Mike Weston).

Hartelijk dank

Naar aanleiding van een inzamelactie heeft De Faunabescherming een bedrag van fl. 3000,- ontvangen uit de regio Zuid Limburg waarvoor onze hartelijke dank!

Dierendag-optocht

Zaterdag 25 september wordt een belangrijke dag. Samen met vele andere dierenbelangen-organisaties organiseren we die middag een massale Dierendag-optocht. We gaan dan met zoveel mogelijk mensen de straat op om heel Nederland op te roepen van dierendag een dag zonder dierenleed te maken. We gaan als dieren verkleed en we laten met spandoeken en tekstborden zien wat de mensen zelf voor dieren kunnen doen. We maken ook een speciale folder die uitgedeeld kan worden. Zo'n optocht trekt natuurlijk alleen volop aandacht als er veel deelnemers zijn. Helpt u mee? Laat het ons dan even weten, zodat we u op de hoogte kunnen houden over de exacte locatie en tijdstip (telefoon 020-641 07 98).

Hebt u (of bijvoorbeeld uw lokale toneelvereniging) dierenpakken beschikbaar die we mogen gebruiken? We horen het graag!

Jaarvergadering 1999

De jaarvergadering van De Faunabescherming vindt dit jaar plaats op 30 oktober in de buurt van Kampen. Noteert u de datum alvast in uw agenda?

PIRATERIJ VAN KOKKELVISSERS

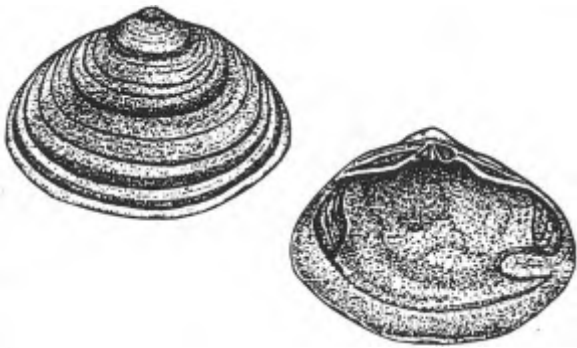
De complete kokkelvisserijvloot (38 vaartuigen) had zich, bij gebrek aan kokkels, begin mei op de vangst van spisula (strandschelp) gestort. Spisula's zijn kleine schelpdieren die uitsluitend worden gevangen voor de export naar Zuid Europese landen om daar verwerkt te worden in allerlei visgerechten. De kokkelvisserij waren op dat moment doende de laatste bank met spisula's nabij Texel leeg te vissen. Reden voor ons om een spoedfax naar staatssecretaris Faber van het Ministerie van Landbouw te sturen met het verzoek de vangst van spisula's met onmiddellijke ingang stop te zetten. Deze schelpdieren vervullen een zeer belangrijke rol als voedsel voor allerlei zeevogels. Zo vormen de schelpjes in de winter de voornaamste voedselbron voor de honderdduizenden zwarte zeeëenden

die zich in onze kustwateren kunnen ophouden en waarvoor ons land een internationale verantwoordelijkheid heeft.

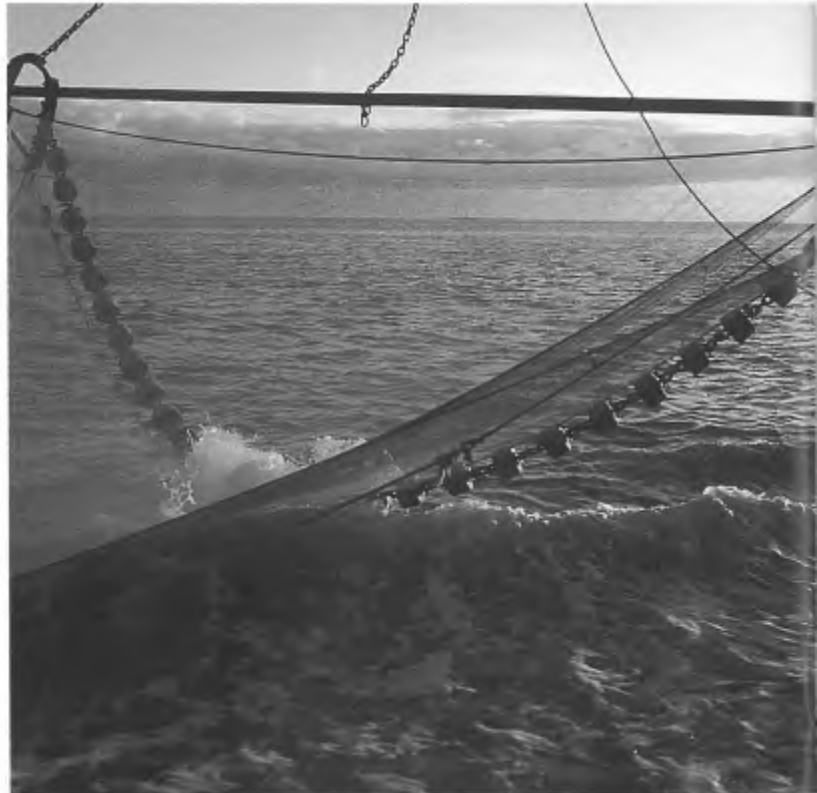
Catastrofaal

Mevrouw Faber had aangekondigd in het jaar 2000 strenge regels op te stellen en tevens een quotering te zullen invoeren met betrekking tot de spisula-visserij. Haar voornemen was dat dan nog uitsluitend met vergunning op deze schelpdieren zou mogen worden gevestigd. De bedoeling was dat alle schepen een vergunning zouden krijgen, maar het was nog onbekend waarop het quotum zou worden gebaseerd. Om elk risico uit te sluiten besloten de vissers om dan maar alvast een groot tonnage te vangen op basis waarvan zij dan volgend jaar zouden

kunnen onderhandelen over het aan hen toe te wijzen quotum. En aangezien er dit jaar geen commercieel interessante spisula's voor handen waren hebben ze zich vervolgens toegelegd op het zoveel mogelijk opvissen van onvolwassen exemplaren. Wij hebben de staatssecretaris erop gewezen dat het vernietigen van de laatste banken met uitsluitend jonge en onverkoopbare spisula's komende winter voor de vogels, die van deze dieren afhankelijk zijn, catastrofale gevolgen zal hebben. Om te voorkomen dat ook andere banken met onvolwassen spisula's worden vernield is het van het allergrootste belang dat onmiddellijk een einde wordt gemaakt aan deze vorm van visserij. Wij hebben de staatssecretaris zeer dringend verzocht volgend jaar geen

Ovale strandschelp (*Spisula elliptica*).
Grootte: lengte tot 30 mm, hoogte tot 20 mm.

Halfgeknotten strandschelp (*Spisula subtruncata*).
Grootte: lengte tot 35 mm, hoogte tot 25 mm.

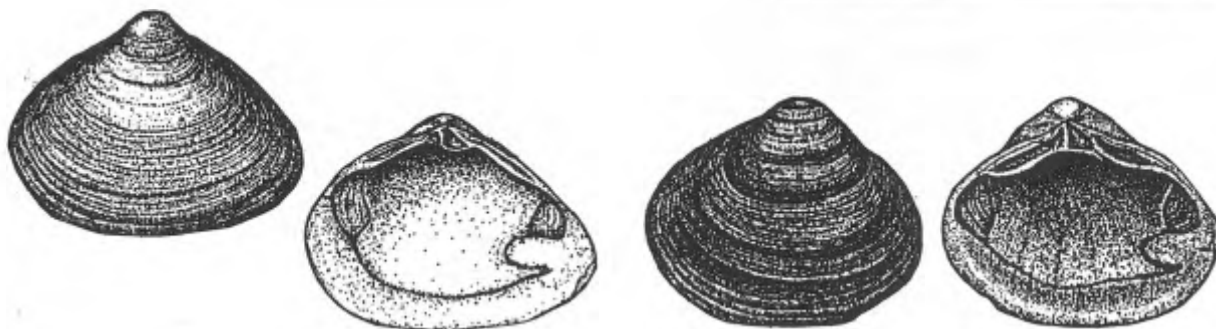

Foto: Rob Busser

vergunningsstelsel in te voeren. In plaats daarvan hebben wij er bij haar op aangedrongen onmiddellijk maatregelen te nemen om het verder vernietigen van de spisula-banken te stoppen door het afkondigen van een algeheel verbod op de spisula-visserij. Deze kwestie vraagt om zeer snel ingrijpen, maar ondanks onze spoedfax en de nodige berichten in de pers ontvingen wij pas begin juli antwoord.

Vogelvrij

In haar antwoord meldt de staatssecretaris dat de spisula inderdaad binnenkort onder het regime van de Visserijwet zal gaan vallen. Op dit moment is het schelpdier volkomen vogelvrij en kan iedereen er zo veel van vangen als hij wil. Maar ook na de aanwijzing is het diertje verre van beschermd. Daar waar in de Jachtwet naast de belangen van de jacht ook rekening wordt gehouden met landbouw en een beetje met de natuur kunnen in de Visserijwet uitsluitend regels met betrekking tot de vangst worden gesteld 'in het belang van de visserij'. De leegroef van de zee is derhalve op geen enkele wettelijke manier tegen te houden. Wel kondigde mevrouw Faber aan dat een wijziging van de Visserijwet in de maak is, waardoor in de toekomst rekening kan worden gehouden met de belangen van de natuurbescherming bij de uitoefening van de zeevisserij. Dit betekent echter bepaald niet dat er ook in het vervolg rekening met natuurbescherming zal worden gehouden. Bovendien is ook hier weer het beleid van het ministerie om de sector zichzelf te laten reguleren. Zo stelt de staatssecretaris in haar beleidsbesluit inzake schelpdiervisserij dat zij grote waarde hecht aan voortzetting van het beleid, waarin de sector zijn eigen verantwoordelijkheid neemt. Zo laat zij het Productschap Vis zelf een nieuw Beheersplan Schelpdiervisserij opstellen. Maar net zoals dat ook voor de nertsenfokkers, varkensboeren en jagers geldt behoren belanghebbenden niet zelf het beleid te bepalen. Zolang er economische of recreatieve belangen mee zijn gemoeid zijn vrijwillige beperkingen volstrekt ongeloofwaardig.

Pauline de Jong

BETERSCHAP

De oplettende lezer van Argus zal terecht denken: Niet weer over die Jolink, hè. Maar helaas het moet echt even. Onze Achterhoekse, muzikale held kan het maar niet laten om te pas en vooral te onpas zijn jagersideeën uit te dragen. Voor de nieuwe toernee met zijn band Normaal heeft Jolink een show in elkaar getimmerd die begint met jachthoornschal en gewerschoten. De show heeft de toepasselijke naam 'het bos in' en beoogt volgens Jolink de interesse voor jacht en natuur tot uitdrukking te brengen. 'Aan het eind van de show schiet ik zelf een vogel uit de lucht. Als mensen vinden dat ik hiermee iets verkeerd uitdraag, ammehoela dus', verklaart

Jolink stoer in het vier pagina's grote artikel in De Nederlandse Jager. Héél stoer Bennie, zeker als je er in je show bij vertelt dat het slechts om een kunstvogel en een nepgeweer gaat. 'Speciaal voor de dierenliefhebbers' zegt hij er laf bij.

Vanzelfsprekend komt ook de met jachtaferelen beschilde Jolink-tram weer ten tonele: 'Ik heb daar alleen

maar positieve reacties op gehad. Ze vonden het allemaal prachtig: "Je kunt tenminste zien wat het is. Jagen is hartstikke leuk man" Merkwaardig toch, dat deze popster zo kort van memorie is. We herinneren ons nog als de dag van gisteren dat Jolink bij het presenteren van zijn schilderkunsten de nodige kritiek te verduren kreeg van onder meer Dieren- en Faunabescherming. Dat bracht hem zelfs nog tot een paar gevleugelde uitspraken over de tegenstanders van de plezierjacht (zie Argus 3, 1998). Ook nu weer laat Jolink zich laatdunkend uit over deze 'politieke' tegenstanders: 'Jagers zijn altijd vrolijk. En die vrolijkheid moet je eens vergelijken met die chagrijnige anti-jagers of die bleke gezichten van strenge vegetariërs. Die heb ik nog nooit zien lachen'. Maar er valt ook niet zo gek veel te lachen in een land waarin het nog steeds is toegestaan dat mensen dieren naar de andere wereld schieten. Voor de lol. Is dat de humor waar Jolink het over heeft? 'Zag je hoe dat zwijn over zijn kop sloeg toen ie die kogel in zijn kont kreeg?' Maar zeg nou zelf, Bennie, 'Al is de waarheid nog zo snel, een haas kan ook hard lopen' is toch niet echt leuk. Tenminste niet als je nuchter bent. Ja, als je je na een jachtpartij met je vriendjes flink hebt laten vollopen, dan kun je overal om lachen. Maar is het ook nog leuk als je de volgende dag met een houten kop je nest uit komt? Natuurlijk, dierenliefhebbers lachen heus ook wel eens. Stiekem, als Bennie effe niet kijkt. Om een goeie grap of zo, maar niet om het leed dat dieren wordt aangedaan onder het mom van 'We moeten de natuur toch beheren'. Onzin verkopen is soms ook humor. Maar mijn gevoel voor humor laat me toch lelijk in de steek wanneer onzin bedrog wordt; willens en wetens bedoeld om goedgelovige mensen op een dwaalspoor te zetten. Dan valt er niet veel meer te lachen. Overigens heb ik jagers vaker boos dan vrolijk gezien. Maar dat zal wel aan mijn eigen chagrijnige kop liggen...

Maar het is niet alleen narigheid met die anti-jagers. Zo merkt Bennie in het interview hoogst verwonderd op dat een dierenvriend, die hem naar aanleiding van zijn ziekte, opgelopen tijdens het natuurbeheren in Polen, schreef dat die ziekte waarschijnlijk een wraakactie was van de dieren. 'Toch wenste deze persoon mij beterschap.' Vooral dat laatste blijkt Jolink te verrassen. Dat anti-jagers daartoe in staat zijn! Maar waarom zo verbaasd, Bennie. Natuurlijk wensen wij je van harte beterschap. Altijd. Ook als je niet ziek bent.

Gerard Ellenbroek

BOERENBEDROG

Bram en de herten

Onlangs nam Bram Peper afscheid als burgemeester van Rotterdam. Tijdens het afscheidsfeestje, waarbij hij door zijn vijanden geloofd, geprezen en bijna op handen de gemeente werd uitgedragen, memoreerde hij nog eens in welke deplorabele toestand hij de gemeente Rotterdam had aangetroffen: er liepen bij zijn komst nog herten! Dat was even schrikken, maar Bram heeft daar met kracht een eind aan gemaakt. En kijk eens hoe mooi de stad nu is: wolkenkrabbers, het areaal aan groen verminderd (alleen de bomen bij Zestienhoven zijn nog niet weg), kaalslag, bouwputten, een landschap waar je alleen maar van kunt dromen. Bram heeft als zijn opvolger Opstelten uit Utrecht aangewezen. De Rotterdammers hoeven dus niet bang te zijn dat de stad weer leefbaar wordt. En Bram zal er alles aan doen om het laatste hert uit Nederland te bouwen.

Varkens en de pers

Daar was hij weer, breed grijnzend, pijp in de mond en een sleep journalisten. Wien van den Brink. De rechter had gesproken, de Varkenswet ondermijnd en tot op hot bot uitgebeend. Grote sommen gemeenschapsgeld zullen er op tafel moeten komen om de gedupeerde boeren te compenseren. Gedupeerde boeren? Kritiekloos stond het in alle kranten opgetekend uit de mond van de grote varkensleider. Hij had het Van Aartsen nog zo gezegd. En de pers schreef het klakkeloos op. Wat nu, gedupeerde boeren? Gedupeerde belastingbetaler zult u bedoelen. Decennia lang corrupt beleid, rijp voor wel tien parlementaire enquêtes, een bedrijfsvorm die de belastingbetaler al honderden miljoenen heeft gekost en nog zal kosten. Schadelijk voor mens, dier en milieu. Lof voor de manmoedige pogingen van Van Aartsen om daar een eind aan te maken. Wat een schandelijke uitspraak van een rechter die kennelijk het algemeen belang geheel uit het oog is verloren!

Zompe, zompe, zompe

Was dat even schrikken. Eén regenbuitje en het hele land staat zomaar onder water. Alsof wij geen Waterschappen hebben en al jaren het grondwater regime verzieken! Overal water. Nederland waterland. Geweldig. Eenden keken hun ogen uit. Pers erbij, grote paniek. 'En wat vindt u ervan mevrouw?' Nou, mevrouw vond er niets aan. En daar gaan we weer: Compensatie en wel onmiddellijk! Honderden miljoenen moesten op tafel komen om stompzinnigheid uit heden en verleden te vergoeden. Want het regenbuitje was zo bijzonder niet en de dramatische gevolgen volstrekt voorstelbaar. Bouwen op plaatsen die daarvoor ongeschikt zijn, het hele land volplempen met huizen, asfalt, ruilverkavelingen en de natuur buiten spel zetten begint zich steeds meer tegen ons te keren. Politici hebben het nog niet echt door en graaien weer royaal in de mand belastinggeld en gaan doodleuk verder met het nemen van verkeerde beslissingen. Zo hebben we daar mevrouw De Vries, staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat. Zij graait nu in de fondsen die bestemd zijn voor natuurbehoud om zo de grotere pompen te kunnen bekostigen voor de waterschappen. En hier is dus het spreekwoord van toepassing: Stompzinnigheid doet fondsen smelten als sneeuw voor de zon!

Bouwen Jan, bouwen wat je kan

Ons land wordt volgebouwd. Werk, werk, werk! Kok's succesvolle formule uit de vijftiger jaren als antwoord op een krankzinnig politiek wensenpakket dat anders onmogelijk realiseerbaar is! Het 'famous Dutch poldermodel' zoals Kok met een onwennig stalen gezicht staand naast Bill in Washington nog in de microfoon mocht roepen voor hij werd afgevoerd, 'famous Dutch Plofmodel' zal hij wel bedoeld hebben want na boterbergen, varkensbergen, kippenbergen ontstaan langzaam maar zeker huizenbergen, industrie-terreinbergen, autobergen, kinderopvang- en andere centra. Ieder zichzelf respecterend gehucht laat nog even de projectontwikkelaar komen om de laatste leuke lege hoekjes vol te plempen. En in de coulissen van de Tweede Kamer draait Adri Duijvestein warm. De man die 700 pagina's en enkele edities van NRC-Handelsblad mocht vullen om aan te tonen dat hij als wethouder van Den Haag heeeelemaaaaal niet verantwoordelijk was voor het falliet van de stad, om dadelijk Kok's vaandel over te nemen zodat hij de betonklompen mag samensmeden tot de 'compacte stad'. Dag mooi landje aan zee met zijn brede stromen. Laat de zeespiegelstijging maar komen!

De voorzitter

Eindelijk is het zo ver: Wijffels is voorzitter van de SER, maar belangrijker: hij is ook voorzitter van Natuurmonumenten! In een interview op Radio 1 (21-4-1999) in de stijl 'Vader vertelt dochterje hoe de wereld in elkaar zit' kwamen enkele door ons verwachte aapjes uit de mouw. 'Nee, Natuurmonumenten was geen actiegroep, het staande beleid (*Westelijke Grauwe Ganzen uitschelden voor Aziat; vossenjacht; recreatie- in plaats van natuurbeheer, jagend personeel etc.-red-*) wordt gehandhaafd'. 'Zijn er nog nieuwe ontwikkelingen te verwachten?', vroeg het 'meisje'. Wel samenwerking met andere maatschappelijke organisaties zou hij aanmoedigen. 'Welke?' Wijffels kon zich wel wat voorstellen met de ANWB en mogelijk in de toekomst met de landbouworganisaties. Natuurmonumenten is nu in een ijzeren greep van politiek en ambtenarij, een doorgeefluik van baantjes. Iedere Nederlander moet lid worden, dan kan hij straks vanuit zijn troosteloze VINEX- of Duijvesteinlokatie de hond uitlaten in het Naardermeer, want voor de aanleg van parken is helaas geld noch ruimte.

DE BUIT VAN VOS(S)

Gelezen in het Nieuwsblad van het Noorden medio april 'Jager verdacht van roofvogelmoord'. Het blijkt over een 24-jarige jager uit Weststellingwerf te gaan die volgens de AID zeker 33 haviken, buizerds en sperwers zou hebben gedood. Ook heeft de verdachte zeker 10 reigers en honderd kraaien en verwilderde katten gedood. De jager gebruikte postduiven en vangkooien om zijn prooi te 'strikken'. Daarna sloeg hij de dieren dood, omdat een geweer te veel lawaai maakte. Volgens het Nieuwsblad zag de jager de dieren als een concurrent. In de 'Buit van Vos' zullen we dit soort praktijken aan de kaak blijven stellen tot de roofvogelhaters er eindelijk mee stoppen. Of zou dat een ijdele hoop zijn?

Goed bericht voor de 2,6 miljoen nertsen die jaarlijks in te kleine hokken gefokt en vergast worden voor hun vacht. Over tien jaar moet het met deze praktijken afgelopen zijn. Dat is nog 26 miljoen nertsen te gaan.

Je moet als jager wel erg veel voor je hobby over hebben. In 'De Vriezeveense Courant' van 27 mei j.l. las ik: 'Veel reeën gered door de Jagersvereniging Vriezeveen'. Wat is er aan de hand? Enkele jagers patrouilleerden die ochtend al om 5.30 uur langs het kanaal. Ze zagen drie reeën in het water worstelen tegen de verdrinkingsdood. De jagers riepen de hulp in van hun collega's om de dieren te redden. Eén van de jagers sprong zelfs in het water. Twee uur waren ze bezig met deze dappere daad. De Vriezeveense jagers patrouilleren al twee maanden langs het kanaal en hebben al tien reeën gered. Het stukje uit de

krant eindigt met de zin: 'Mensen, bedankt voor jullie geweldige inzet'. De reeën zullen de vrienden van de natuur nog wel eens in de ogen kijken, denk ik zo. Ze zullen dan echter niet de gelegenheid krijgen om de jagers te bedanken voor de redding van toen.

De Britse vossen en herten kunnen binnenkort wellicht opgelucht adem halen nu premier Blair zich eindelijk duidelijk heeft uitgesproken voor een verbod op jacht met honden. Een wetsvoorstel zal volgens hem al komende herfst of anders volgend jaar in het Lagerhuis worden behandeld. Hopelijk kan Tony Blair de Countryside-lobby doorbreken. We wachten met spanning af.

In de Drentse Courant van 17 juni j.l. lezen we dat een 54-jarige boer uit Halfweg ervan wordt verdacht met zijn grasmaaier een moederzwaan met jong te hebben overreden. De boer zou dit hebben gedaan in een poging de zwanen van zijn weiland te verjagen. Een getuige zag alles gebeuren en schakelde de politie in. Gelukkig zijn er nog steeds mensen die dit durven te doen.

Anti-jachtgroepen opgelet! Er bestaat voor deze groepen een mogelijkheid om twee maal per jaar met elkaar overleg te voeren. Inlichtingen bij Jan v.d. Berg, telefoon (0547) 36 13 22.

In de Drentse Courant lezen we dat onbekenden op het landgoed Coendersborg in Nuijs een boom hebben omgezaagd waarin een nest van een havik gevestigd was. De eigenaar van het landgoed, Het Groninger Landschap, heeft aangifte gedaan bij de politie. De

stichting roept getuigen van het gebeuren op zich te melden. Die zullen vast wel niet in de jagerswereld te vinden zijn.

Via internet vernamen we dat een man uit Leeuwarden 140 uur dienstverlening kreeg opgelegd vanwege het onopzettelijk doden van een vriend. Tijdens de koffie-pauze had de man verzuimd zijn geweer te ontgrendelen. Toen het wapen weggleed en de man het wilde grijpen haalde hij per ongeluk de trekker over. Hij trof zijn vriend met een dodelijk schot. Van je jagersvrienden moet je het maar hebben.

Van een donateur uit Andorra kregen wij een stuk uit de Spaanse privé toegezonden. In het artikel, dat foto's toont van een stierengevecht en zijn toeschouwers, ontwaren we ook het portret van kroonprins Willem Alexander.

Hoewel ons Spaans niet zo best is tonen de beelden duidelijk aan dat het met de toreador minder goed gaat dan met de stier. Onze vraag is echter: Wat moet onze toekomstige koning bij een dergelijke, walgelijke vertoning? Bereidt hij zich vast voor op de afrekening die de wilde zwijnen op Het Loo voor hun belagers in petto hebben?

DE SCHIJNHEILIGE

Eind maart kwamen de jagers er mee naar buiten. Per 1 januari 2000 zal de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging met een nieuwe nog mondvollere naam door het leven gaan: Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Natuur- en Wildbeheer. Ja, wanneer bijna de volledige Nederlandse bevolking 'jagen' een obscure bezigheid vindt, en je wilt dat pleziervertier toch blijven uitoefenen, dan moet je er wel een nieuwe naam voor kiezen. Na een flink aantal vegen uit de pan van de overheid, die hun doen en laten aan strakkere banden legden en een steeds luidere roep van de Stem des volks om deze bezigheden ongedaan te maken, begint het dan blijkbaar toch langzaamaan tot de jagerij door te dringen dat wat eeuwenlang z'n nut heeft bewezen, door ons inmiddels allang wordt verworpen. Iedereen accepteert dat de oermens jaagde voor de strijd om zijn bestaan (voedsel en kleding). Maar als je thans nog steeds een beroep doet op situaties uit lang / vervlogen tijd dan geeft de weldenkende meerderheid van ons volk niet meer thuis. Nu ze daartoe in ons eigen land te veel gedwarsboomd worden trekken jagers in grote getale naar landen waar ze het niet zo nauw nemen. Alleen daaruit al kan je opmaken hoezeer het hier om een schijnheilige naamsverandering gaat. Toen ik vorig jaar op de hoofdzakelijk door jagers georganiseerde 'Game-Fair' in Apeldoorn vol afgrijzen constateerde hoeveel aanbieders in jachtreizen naar het buitenland daar

vertegenwoordigd waren, schreef ik daarover in de pers dat de 'heren' en masse voor een weekje afreizen naar Afrika, Tsjechië en voormalig Oost-Duitsland en daar voor veel geld hun geweren leeg schieten op grofwild. Niks wetenschappelijk bestuderen in het veld, niks ecologische belangstelling. Gewoon toegeven aan ordinaire onbeheersbare lustgevoelens. Eén van de reisorganisatoren nodigde mij toen uit voor een - gratis - introductiereis, opdat ik mij in het Oostblok ter plekke op de hoogte zou kunnen stellen hoe dat jagen ginds allemaal plaatsvindt, 'binnen de aldaar geldende wettelijke regels'. Dat wees ik af. Want natuurlijk zijn normen en wetten over de hele wereld verschillend. Maar de grens van mijn verontwaardiging ligt waar morele en ethische waarden in het doen en laten van mensen een onaanvaardbare rol gaan spelen. Met name als voor pleziertjes van anderen, het leven en welzijn van mens of dier ernstig wordt aangetast. Daarom hoef ik ook ter plaatse niet zo nodig kennis te nemen van de simpele wijze waarmee op de Filippijnen vrouwen voor export geronseld kunnen worden. Een reisje naar Thailand zal ik zeker niet besteden aan het bestuderen van het gemak waarmee buitenlanders zich kunnen vergrijpen aan kinderen. Evenmin wil ik toezien hoe rijke landgenoten er duizenden guldens voor over hebben om in Bulgaarse bossen beren om te brengen of middels tolerante wetgeving in Zimbabwe leeuwen en olifanten af te schieten. Maar dat neemt niet weg dat

NAAMSVERANDERING

duizenden Nederlandse jagers zich daar jaarlijks aan bezondigen. Opperste schijnheiligheid dus die nieuwe naam. Ook omdat je daarmee wellicht wat makkelijker bij anderen kunt aankloppen. Want omdat de jagers er inmiddels van doordrongen lijken te zijn dat voor hun bezigheden en de motieven van hun liefhebberij allang geen draagvlak in de Nederlandse samenleving meer te vinden is, doen ze allerwege moeite om aansluiting bij andere maatschappelijke organisaties te zoeken. Het doel daarvan is om vervolgens die organisaties mede als spreekbuis van hun belangen te laten fungeren. Jagers doen er de laatste tijd alles aan om hun slechte imago via andere organisaties een andere wending te geven. Maar de beste manier daarvoor is, lijkt mij, dat ze hun geweren voorgoed in de kast opbergen. Ook al die zogenaamde bezigheden uit

hoofde van natuurbeheer, wetenschappelijke interesse voor de ecologie, zijn doekjes voor het bloeden. Veel berichtgeving die ons van jagerszijde daarover bereikt zijn voorwendsels die moeten afdekken waarom het hen werkelijk te doen is, het voor hun genoegend doden van weerloze dieren. Volgens recente publicaties van jagers is schieten slechts een noodzakelijk kwaad. En ik begon er bijna (een beetje) in te geloven. Maar wat een bittere tegenstrijdige treurigheid als je dan direct daarna berichtgeving onder ogen krijgt waarin jagers dreigen te gaan stropen, als ze minder mogen schieten. Of, als ze niet meer mogen schieten ze onmiddellijk de brui geven aan al die andere voor hen zogenaamd zo interessante werkzaamheden voor natuurbeheer.

Met al dit soort elkaar tegensprekende en krampachtige berichten Voel je de schaamte in jezelf weer opkomen als je ondergaat dat medemensen dieren uitsluitend doden voor het daaraan beleven van hun morbide niet te beteugelen genoegens. Een groepje van veel minder dan één procent landgenoten die aan het veroorzaken van dat leed plezier beleeft. We realiseren ons amper dat in Nederland en dat wordt nog steeds door de wet gedekt, per dag (!) duizenden in het wild levende dieren door de jagerkogel het loodje leggen. Jagen is en blijft een immoreel tijdverdrijf met de geur van misdadigheid. Dat wordt door alle schijnheilige manipulaties van het jagersgilde niet uitgewist.

Bob Hagen

DE GROOTSTE, POTENTIËLE VRIEND

Ik heb het nooit willen geloven, maar nu ligt het bewijs keihard voor me. Nota bene in het jaarverslag 1998 van de Bond van Friese Vogelbeschermingswachten: Eierrapen is goed voor de weidevogelstand. Althans, in Friesland. Hoe zit dat nu precies? Ik zal het proberen uit te leggen, maar vergeef me als ik niet helemaal duidelijk over kom. Friese vogelwachten doen aan nazorg. Dat wil zeggen dat ze nesten van weidevogels markeren om de boeren, die altijd op het verkeerde moment blijken te moeten maaien, te wijzen op de aanwezigheid van het broedsel. Goeie zaak, denk je dan, maar waarom noemen ze het eigenlijk 'nazorg'. Dan zal er toch ook zoiets als 'voorzorg' moeten bestaan, iets dat eerst moet gebeuren om vervolgens nazorg te kunnen geven. En dat is ook zo. In het voorjaar trekken dezelfde Friese nestbeschermers erop uit om de weidevogels, die net van hun lange reis uit het zuiden zijn teruggekeerd en hun eerste legfels voorbereiden te verstoren, van hun nesten af te jagen en hun legfels weg te roven. Ieder weldenkend mens vraagt zich onmiddellijk af: Waarom roof je, als vogelbeschermers, eerst eieren weg op een moment dat er van enig boerengeweld in het weiland nog nauwelijks sprake is om vervolgens, wanneer er veel agrarische versterking optreedt, de legfels te gaan beschermen? Het antwoord zal u niet verbazen: (kievits-)eieren rapen is een oude, Friese traditie, waar de nuchtere, niet-eierraper niet over kan en mag oordelen. Er waren tijden dat ons staatshoofd zelf het eerste kievitseitje in ontvangst nam. Maar de tijden veranderen. Voor

iedereen, behalve voor de eierraper. Gedreven door een van iedere realiteitszin verstoken oerinstinct raapt hij, tegen beter weten in, door; zich niet bekommerend om de achteruitgang van de weidevogelstand, de Europese Vogelrichtlijn, protesterende dierenbeschermers en al helemaal niet door de angstkreten van wegvlochtende, aanstaande vogelouders, die uit alle macht proberen hun belagers op andere gedachten te brengen. Nee, eierrapers houden van hun weidevogels. In 1998 werden maar liefst 3347 nesten beschermd. Dat dat niet altijd hielp, lag niet aan de vogelwachten. Hoofd nazorg van de Friese Vogelbeschermingswachten: *'In gebieden waar de vos actief (!) aanwezig is, is hij predator nummer één. Van de 3208 legfels die voor vossenpredatie in aanmerking konden komen werden er 804 gepredeerd, waarvan 637 vrij zeker door de vos'.* Onvermeld blijft hoeveel van de 3347 beschermde nesten er niet beschermd hadden hoeven worden, als de eierrappende

nestenbeschermers er in het voorjaar met hun tengels vanaf waren gebleven. Sorry, ik laat me weer gaan. Even bij de feiten blijven. We hadden het over een jaarverslag. En wel een Fries jaarverslag. Hadden we het Limburgs jaarverslag van de weidevogelbescherming of enig ander recent wetenschappelijk rapport over weidevogelonderzoek in Nederland gelezen, dan zouden we de eierraper in een veel negatiever daglicht geplaatst zien. Een doorn in het oog van de fervente nestbeschermers: *'De ervaring in Friesland toont aan dat de eierzeker de meest gemotiveerde en kundige beschermer is. Met een negatieve houding richting eierzeker zet men de beste beschermer overboord. De eierzeker is geen vijand van de weidevogels, maar de grootste potentiële vriend'.* (De Ned. Jager, 12, 1999.) Ik zei u al dat het moeilijk zou worden om één en ander

helder te krijgen. Geloof me, ik heb echt mijn best gedaan. Maar het valt niet mee om de logica van de Friese vogelwachter te volgen: Eerst met duizenden tegelijk de weilanden af stropen om ieder nest leeg te roven en dan, bij wijze van nazorg, als de kans op een succesvolle voortplanting sterk vermindert is, nestbeschermers plaatsen en moord en brand schreeuwen dat hordes vossen en kraaien, nietsontzietende boeren en roekeloos vee het toch nog presteren om de door zoveel eierrapersliefde omgeven tweede legfels om zeep te helpen. Nazorg. Het is alsof je je vriend zijn huis uit schopt, hem al zijn bezittingen afneemt, zijn huis in brand steekt en zegt: Maar als je een nieuwe huis hebt, knap ik het voor je op! Want ik ben je vriend. Je grootste, potentiële vriend. Wat dat ook wezen mag.

Gerard Ellenbroek

KAPPEN

Al jarenlang bezoek ik in april een favoriet bosperceel. Het gebied bestaat uit productiebos van grove den en douglas met aan de rand enkele weilanden, die een sterke aantrekkingskracht op de herten hebben. Bij mijn eerste bezoek dit jaar, waren veel bomen voorzien van een 'keurmerk'. Aan twee zijden van zo'n boom had iemand met een helder groene verf een merkteken aangebracht. In het gebied liggen diverse vossenholen en een dassenburcht. Zeer waarschijnlijk was één van die holen net als vorig jaar bewoond door een moervos met jongen. Dit hol had twee ingangen en het zand eromheen was belopen. Hier werden bijna ieder jaar welpen groot gebracht. Veel van mijn vossenfoto's heb ik rond deze plek gemaakt. In de buurt van dit hol lag nog een ander hol. Dit was niet meer bewoond. Spinnen-webben sierden de voordeur. Jaren geleden heeft hier ook een vossenfamilie gewoond. Daarna is het verlaten omdat het waarschijnlijk te dicht bij de weg lag. Wat verderop in het bosperceel liggen nog enkele vossenholen, die door dassen

zijn uitgegraven. Als ik twee weken later weer ga kijken ligt een groot deel van het bosperceel overhoop. De gemarkeerde grove dennen zijn gekapt en weggesleept. Het is een chaos. Zware machines hebben zich een spoor door het bosperceel gebaad en het voor de helft uitgedund. Alle zijtakken en bomen die te dun waren, liggen op de bosgrond. De zware machine is net langs de waarschijnlijk bewoonde vossenburcht gereden. Takken liggen over de ingang van het vossenhol. Er zijn verse graafsporen te zien alsof de moervos de jongen uit het hol probeerde te halen. De tweede ingang kan ik door de takkenzooi niet terugvinden. Denkend aan de jonge vossen, die misschien nog in het hol zitten, begin ik takken aan de kant te gooien, maar het lukt me niet om tweede ingang te vinden. De kapmachine heeft over de ingang gereden waardoor een deel van het bouwwerk is ingezakt. Machteloos sta ik erbij en maak wat opnamen van de verse graafsporen. Ik ga naar de volgende burcht. Die is onbewoond,

net als voorgaande jaren. Verderop, aan de rand van het douglasbos liggen de door de dassen uitgegraven vossenholen. Geen verse sporen maar ook hier takken die over de ingang van een hol liggen. Ik gooi ze aan de kant en maak de ingang weer toegankelijk voor een vos of das. Nog iets verderop ligt de bewoonde dassenburcht. Vanaf de weg kon je voorheen de hopen zand zien liggen. Ik doe verwoede pogingen om de burcht te vinden maar ook hier hebben de machines toegeslagen. Door de achtergelaten douglastakken kan ik de burcht niet

eens meer terug vinden. De dassen zijn er vandoor gegaan. En dat terwijl de burcht van een das bij de wet beschermd is!

De houthakkers hebben nergens op gelet. Ze zijn als een stel wilden tekeer gegaan om de bomen om te hakken. Ze letten niet op holen van vos of das en zeer waarschijnlijk ook niet of er een roofvogel in de bomen broedt. Niet nadenken. Alle met een fel groene kleur gemerkte bomen moeten plat. Kappen!

Geurt Besseling

*Boven: Kapmachine
Rechtsboven: Graafsporen,
alsof de moervos de jongen uit het
hol heeft willen bevrijden.
Rechts: De dassenburcht is niet
terug te vinden.*

